

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

26 вересня 2019 р.

Київ

№ 645-р

Про результати розгляду
справи про державну допомогу

За результатами розгляду повідомлення про нову державну допомогу, надісланого листом Департаменту будівництва та житлового забезпечення виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) від 17.01.2019 № 056/912-7672/1 (вх. № 24-ПДД від 18.01.2019) (далі – Повідомлення), розпорядженням державного уповноваженого Антимонопольного комітету України від 28.03.2019 № 08/120-р розпочато розгляд справи про державну допомогу № 500-26.15/29-19-ДД для проведення поглибленого аналізу допустимості державної допомоги для конкуренції (далі – Справа).

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), розглянувши матеріали Справи та подання з попередніми висновками від 05.09.2019 № 500-26.15/29-19-ДД/395-спр,

ВСТАНОВИВ:

1. ПОРЯДОК РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

- (1) Департаментом будівництва та житлового забезпечення виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) (далі – Департамент) відповідно до статті 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» подано до Комітету Повідомлення.
- (2) Листом від 27.02.2019 № 056/912-7672/2 (вх. № 5-01/2563 від 28.02.2019) Департаментом надано додаткову інформацію.
- (3) За результатами розгляду Повідомлення розпорядженням державного уповноваженого Комітету від 28.03.2019 № 08/120-р розпочато розгляд справи про державну допомогу № 500-26.15/29-19-ДД для проведення поглибленого аналізу допустимості державної допомоги для конкуренції. Листом Комітету від 28.03.2019 № 500-29/08-4198 направлено копію розпорядження на адресу Департаменту. На офіційному веб-порталі Комітету опубліковано інформацію про початок розгляду справи про державну допомогу із зверненням до всіх заінтересованих осіб щодо подання ними протягом 30 календарних днів вмотивованих заперечень та зауважень щодо надання державної допомоги та іншої інформації у зв'язку із розглядом справи про державну допомогу.
- (4) Листом Комітету від 22.04.2019 № 500-29/08-5313 запитано додаткову інформацію. Листом від 16.05.2019 № 056/912-2824 (вх. № 5-01/5761 від 17.05.2019) Департаментом надано запитувану інформацію.

- (5) Листом Комітету від 05.07.2019 № 500-29/08-8597 запитано додаткову інформацію. Листом від 23.07.2019 № 056/95-4534 (вх. № 5-01/8491 від 24.07.2019) Департаментом надано відповідь на цей лист.
- (6) Листами від 22.04.2019 № 500-29/08-5312 та від 26.06.2019 № 500-29/08-8174 Комітет звернувся до Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (далі – Мінрегіон) щодо надання необхідної інформації для розгляду Справи.
- (7) Мінрегіон листами від 17.05.2019 № 7/15.2/8044-19 (вх. № 6-01/5817 від 20.05.2019) та від 25.07.2019 № 7/15.2/12095-19 (вх. № 6-01/8607 від 26.07.2019) надав запитувану інформацію.
- (8) Листом від 19.08.2019 № 078/34-156 Департамент надав додаткову інформацію.

2. ВІДОМОСТІ ТА ІНФОРМАЦІЯ ВІД НАДАВАЧА ПІДТРИМКИ

2.1. Надавач підтримки

- (9) Департамент (01030, м. Київ, вул. Володимирська, 42, ідентифікаційний код юридичної особи 24378016).

2.2. Отримувачі підтримки

- (10) Комунальне підприємство з утримання та експлуатації житлового фонду спеціального призначення «Спецжитлофонд» (далі – КП «Спецжитлофонд») (04071, м. Київ, вул. Оболонська, 34, ідентифікаційний код юридичної особи 31454734).
- (11) Комунальне підприємство «Інженерний центр» (далі – КП «Інженерний центр») (01030, м. Київ, вул. Івана Франка, 12/А, літ. Б, ідентифікаційний код юридичної особи 33239981).
- (12) Комунальне підприємство з питань будівництва житлових будинків «Житлоінвестбуд-УКБ» (далі – КП «Житлоінвестбуд-УКБ») (01030, м. Київ, вул. Володимирська, 42, ідентифікаційний код юридичної особи 31958324).
- (13) Комунальне підприємство з експлуатації і ремонту житлового фонду «Житло-сервіс» (далі – КП «Житло-сервіс») (02081, м. Київ, вул. Дніпровська набережна, 25-Б, ідентифікаційний код юридичної особи 31025659).

- (14) Далі – Комунальні підприємства.

2.3. Мета (ціль) підтримки

- (15) Реалізація Стратегії розвитку міста Києва до 2025 року. Забезпечення належного функціонування інженерно-транспортної та комунальної інфраструктури, проведення цілеспрямованої містобудівної політики.

2.4. Очікуваний результат

(16) Здійснення капітальних ремонтів, реконструкції та будівництва об'єктів соціальної інфраструктури.

2.5. Форма підтримки

(17) Фінансування капітальних вкладень здійснюється за рахунок коштів бюджету розвитку спеціального фонду бюджету міста Києва.

(18) Комунальні підприємства є одержувачами бюджетних коштів та включені до Мережі розпорядників і одержувачів коштів місцевого бюджету на 2019 рік по головному розпоряднику бюджетних коштів – Департаменту. Бюджетні призначення та бюджетні асигнування мають цільове обмеження та перераховуються Департаментом будівництва та житлового забезпечення комунальним підприємствам–одержувачам бюджетних коштів за кодами програмної класифікації видатків (КПКВК) та кодами економічної класифікації видатків (КЕКВ) на спеціальні реєстраційні рахунки, відкриті в Головному управлінні державної казначейської служби України у м. Києві.

2.6. Обсяг підтримки

(19) Загальний обсяг підтримки – 1 437 720,3 тис. грн.

(20) КП «Спецжитлофонд»– 272 641,4 тис. грн.

(21) КП «Інженерний центр» – 274 332,3 тис. грн.

(22) КП «Житлоінвестбуд-УКБ» – 888 746,6 тис. грн.

(23) КП «Житло-сервіс» – 2 000,0 тис. грн.

2.7. Підстава для надання підтримки

(24) Рішення Київської міської ради (далі – КМР) № 416/6467 від 13.12.2018 «Про бюджет міста Києва на 2019 рік».

(25) Програма економічного і соціального розвитку міста Києва на 2018 – 2020 роки, затверджена рішенням КМР від 21.12.2017 № 1042/4049.

(26) Рішення КМР № 415/6466 від 13.12.2018 «Про внесення змін до Програми економічного і соціального розвитку міста Києва на 2018 – 2020 роки, затвердженої рішенням КМР від 21.12.2017 № 1042/4049».

2.8. Тривалість підтримки

(27) з 01.01.2019 по 31.12.2019.

3. ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО ПРОГРАМИ

(28) Відповідно до Програми економічного і соціального розвитку міста Києва на 2018 – 2020 роки, затвердженої рішенням КМР від 21.12.2017 № 1042/4049 (в редакції рішення КМР від 13.12.2018 № 415/6466) (далі – Програма), її головною метою є створення умов

для економічного зростання та вдосконалення механізмів управління розвитком міста на засадах ефективності, відкритості та прозорості, посилення інвестиційної та інноваційної активності, забезпечення належного функціонування інженерно-транспортної та комунальної інфраструктури, проведення цілеспрямованої містобудівної політики, дотримання високих екологічних стандартів та, в результаті цього, підвищення конкурентоспроможності міста, доступності для широкого кола соціальних послуг, забезпечення гідних умов життя та загального підвищення добробуту населення.

(29) Будівництво об'єктів соціальної сфери у місті Києві здійснюється за рахунок коштів міського бюджету в обсягах, які визначені в Програмі на відповідний рік.

3.1. КП «Спецжитлофонд»

(30) Відповідно до пункту 2.1 Статуту КП «Спецжитлофонд» затвердженого розпорядженням Київської міської державної адміністрації 19.04.2001 № 777 (у редакції розпорядження виконавчого органу КМР (Київської міської державної адміністрації (далі – КМДА), від 22.08.2017 № 1014 (далі – Статут КП «Спецжитлофонд»)), підприємство засноване на комунальній власності територіальної громади міста Києва і підпорядковується Департаменту.

(31) Відповідно до пункту 3.2 Статуту КП «Спецжитлофонд» предметом діяльності підприємства, зокрема, є здійснення функцій замовника будівництва, реконструкції, реставрації, капітального ремонту житлових, нежитлових будинків, споруд (у тому числі промислових), гуртожитків, а також навчальних, медичних, культурних та інших закладів.

(32) Відповідно до Програми та відповідних розпоряджень виконавчого органу КМР (КМДА) КП «Спецжитлофонд» визначено замовником робіт з будівництва та реконструкції об'єктів у галузі житлово-комунального господарства, освіти, культури і мистецтва та охорони пам'яток, а саме:

- прокладання зовнішніх інженерних мереж та будівництво під'їзних шляхів до земельних ділянок, наданих у власність громадянам – членам сімей загиблих (померлих) киян – учасників антитерористичної операції в с. Биківня у Деснянському районі;
- перекладання, прокладання зовнішніх мереж по пров. Моторному та по просп. Науки, будівництво додаткових ємкостей чистої води та спорудження розподільчого пункту і трансформаторної підстанції у Голосіївському районі міста Києва;
- реконструкція і благоустрій парку «Володимирська гірка» у Шевченківському районі міста Києва;
- реконструкція житлового будинку на бульварі Кольцова, 24-А у Святошинському районі;
- будівництво житлових будинків з об'єктами соціальної сфери, в тому числі за Програмою «Доступне житло», для забезпечення житлом учасників АТО, між вулицями Чабанівською та на вулиці Жулянській, 5 у Голосіївському районі (І черга);
- реконструкція дошкільного навчального закладу № 652 на вул. Волго-Донській, 21-А (вул. Бориспільська 28/1) у Дарницькому районі міста Києва;
- завершення будівництва дошкільного навчального закладу на вулиці Бахмацькій, 35 у Святошинському районі міста Києва;
- будівництво прибудови до середньої школи № 320 центру дитячої та юнацької творчості на вулиці Будищанській, 8 у Деснянському районі міста Києва;

- реконструкція стадіону та спортивних споруд спеціалізованої школи № 181 ім. Івана Кудрі на вул. Івана Кудрі, 22-А в Печерському районі міста Києва;
- реконструкція з прибудовою до будівлі Києво-Печерського лицю «Лідер» Печерського району на вул. Лейпцизькій, 11-А у Печерському районі;
- будівництво споруди флагштоку державного прапора України на території меморіального комплексу «Національний музей історії України у другій світовій війні» на вул. Лаврській, 27 у Печерському районі.

(33) КП «Спецжитлофонд» надає наступні платні послуги:

- утримання будинків, споруд та прибудинкових територій;
- надання в оренду житлових та нежитлових приміщень;
- відповідальне зберігання товарів у складському господарстві;
- державна реєстрація речових прав.

(34) Відповідно до наданої інформації співвідношення обсягу грошових коштів, що надійшли від комерційної діяльності КП «Спецжитлофонд», у загальному обсязі грошових коштів складає 37,9 %.

(35) Відповідно до наданої інформації надходження бюджетних коштів обліковується на рахунку бухгалтерського обліку 48 субрахунок 482 «Кошти з бюджету та державних цільових коштів» у розрізі контрагентів, об'єктів капітального будівництва та КПКВК (кодів програмної класифікації видатків бюджету). Надходження та витрачання коштів здійснюється відповідно до Програми економічного і соціального розвитку міста Києва на 2018-2020 роки.

3.2. КП «Інженерний центр»

(36) Відповідно до пункту 1.2 Статуту КП «Інженерний центр» затвердженого розпорядженням Київської міської державної адміністрації 31.08.2004 № 1616 (у редакції розпорядження виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) від 09.09.2013 № 1562 (далі – Статут КП «Інженерний центр»)) підприємство за своєю організаційно-правовою формою є комунальним комерційним підприємством, заснованим на власності територіальної громади міста Києва, входить до сфери управління виконавчого органу КМР (КМДА) і підпорядковується Департаменту.

(37) Відповідно до пункту 2.1 Статуту КП «Інженерний центр» підприємство утворено з метою організації служби замовника з нового будівництва, реконструкції та капітального ремонту об'єктів підприємств, установ та організацій галузей освіти, охорони здоров'я, зв'язку, торгівлі, громадського харчування, комунального господарства, культурно-побутового й іншого призначення, що належить до комунальної власності територіальної громади міста Києва.

(38) Відповідно до Програми та відповідних розпоряджень виконавчого органу КМР (КМДА) КП «Інженерний центр» визначено замовником робіт з будівництва та реконструкції об'єктів у галузі транспортної інфраструктури та охорони здоров'я, а саме:

- будівництво мостового пішохідно-велосипедного переходу між парками «Хрещатий» та «Володимирська гірка» в Печерському та Шевченківському районах;

- реконструкція будівель Київського міського перинатального центру – структурного підрозділу Київського міського центру репродуктивної та перинатальної медицини на проспекті Героїв Сталінграду, 16 у Оболонському районі міста Києва;
- реконструкція приміщень відділення паліативної допомоги міста Києва Київської міської клінічної шкірно-венерологічної лікарні на вул. Богатирській, 32 у Оболонському районі;
- реконструкція міської туберкульозної лікарні № 2, селище Гостомель Київської області;
- будівництво багатопрофільної лікарні на території житлового масиву «Троєщина» на перетині вул. М. Закревського та Милославської у Деснянському районі;
- реконструкція з розширенням будівлі центру термічних уражень, реконструктивно-відновлювальної та пластичної хірургії КМКЛ № 2 на вул. Краківській, 13;
- реконструкція з прибудовою корпусу фізичної та реабілітаційної медицини Київського міського будинку дитини «Берізка» на вул. Жукова, 4 в Деснянському районі;
- реконструкція будівлі поліклініки Київської міської дитячої клінічної лікарні № 1 з прибудовою ліфтової шахти на вул. Богатирській, 30 у Оболонському районі;
- будівництво додаткового корпусу Київської міської клінічної лікарні № 11 Дніпровського району міста Києва на вул. Рогозівській, 6 для розміщення центру нейрореабілітації учасників АТО;
- реконструкція будівлі відділення екстреної (швидкої) медичної допомоги № 7, просп. Свободи, 22 А у Подільському районі;
- реконструкція будівель Київської міської клінічної лікарні швидкої медичної допомоги на вул. Братиславській, 3 у Деснянському районі.

(39) Відповідно до наданої інформації КП «Інженерний центр» платних послуг не надає.

(40) Відповідно до наданої інформації надходження бюджетних коштів обліковується на рахунку бухгалтерського обліку 48 субрахунок 482 «Кошти з бюджету та державних цільових коштів» у розрізі контрагентів, об'єктів капітального будівництва та КПКВК (кодів програмної класифікації видатків бюджету). Надходження та витрачання коштів здійснюється відповідно до Програми.

3.3. КП «Житлоінвестбуд-УКБ»

(41) Відповідно до пункту 1.1 Статуту КП «Житлоінвестбуд-УКБ», затвердженого розпорядженням Київської міської державної адміністрації 21.02.2002 № 336 (у редакції розпорядження виконавчого органу КМР (КМДА) від 17.12.2014 № 1458 (далі – Статут КП «Житлоінвестбуд-УКБ»)), підприємство засноване на комунальній власності територіальної громади міста Києва і підпорядковане Департаменту.

(42) Відповідно до пункту 2.2 Статуту КП «Житлоінвестбуд-УКБ», підприємство виконує функції замовника (забудовника) будівництва житлових будинків і об'єктів обслуговування населення, реконструкції, капітального ремонту та забудови мікрорайонів та кварталів, у тому числі, що фінансуються Департаментом.

(43) Відповідно до Програми та відповідних розпоряджень виконавчого органу КМР (КМДА) КП «Житлоінвестбуд-УКБ» визначено замовником робіт з будівництва та реконструкції об'єктів у освіти, охорони здоров'я, культури, спорту та державного управління, а саме:

- реконструкція з прибудовою та надбудовою до школи № 42 на вул. Хорольській, 19 у Дніпровському районі міста Києва;
- будівництво дошкільного навчального закладу на вул. Радунській (24 мікрорайон) у Деснянському районі;
- реконструкція стадіону середньої загальноосвітньої школи I–III ступенів № 201 міста Києва на бульварі Перова, 14-А у Дніпровському районі;
- реконструкція стадіону загальноосвітнього навчального закладу № 256, вул. Озерна 2-А;
- завершення будівництва дитячого дошкільного навчального закладу на бульварі Вацлава Гавела, 81-А у Солом'янському районі;
- реконструкція з надбудовою навчально-адміністративного корпусу Київського університету ім. Бориса Грінченка по просп. Павла Тичини, 17 у Дніпровському районі;
- будівництво загальноосвітньої школи з басейном на вул. С. Крушельницької (ж/м Осокорки);
- реставрація Київського міського будинку учителя на вул. Володимирській, 57;
- реконструкція з прибудовою будівлі спеціалізованої школи I–III ступенів № 129 міста Києва з поглибленим вивченням англійської мови на проспекті Юрія Гагаріна, 19 у Деснянському районі;
- реконструкція будівлі Київської міської клінічної лікарні № 6 з розміщенням лікарні швидкої медичної допомоги «Правобережна» на проспекті Космонавта Комарова, 3 у Солом'янському районі;
- реконструкція об'єктів Київського зоологічного парку загальнодержавного значення на проспекті Перемоги, 32 у Шевченківському районі;
- реконструкція стадіону «Русанівець» на бульварі Ігоря Шамо, 10-12 у Дніпровському районі;
- реконструкція легкоатлетичного манежу школи вищої спортивної майстерності (із збереженням функцій) на проспекті Павла Тичини, 18 у Дніпровському районі;
- реконструкція внутрішнього будинку на вул. Хрещатик, 36, літера «Б» та реконструкція гаражу на 6 відділень на вул. Хрещатик, 36, літера «Г» з надбудовою та прибудовою в Шевченківському районі для розміщення адміністративних приміщень.

(44) Відповідно до наданої інформації співвідношення обсягу грошових коштів, що надійшли від комерційної діяльності (а саме від залучення коштів фізичних та юридичних осіб для будівництва житла та об'єктів нерухомості у встановленому законодавством порядку) КП «Житлоінвестбуд-УКБ» у загальному обсязі грошових коштів складає 44,6 %.

(45) Відповідно до наданої інформації надходження бюджетних коштів обліковуються на рахунку бухгалтерського обліку 48 субрахунків 482 «Кошти з бюджету та державних цільових коштів» у розрізі контрагентів, об'єктів капітального будівництва та КПКВК (кодів програмної класифікації видатків бюджету). Надходження та витрачання коштів здійснюється відповідно до Програми економічного і соціального розвитку міста Києва на 2018–2020 роки.

3.4. КП «Житло-сервіс»

(46) Відповідно до пункту 1.1 Статуту КП «Житло-сервіс», затвердженого розпорядженням Київської міської державної адміністрації 19.07.2000 № 1205 (у редакції розпорядження виконавчого органу КМР (КМДА) від 10.01.2018 № 20 (далі – Статут КП «Житло-сервіс»), засновником та власником підприємства є територіальна громада міста Києва, від імені якої виступає КМР. Підприємство підпорядковується Департаменту.

- (47) Відповідно до пункту 2.2.7 Статуту КП «Житло-сервіс» предметом діяльності підприємства, зокрема, є виконання функцій замовника будівництва житлових будинків і об'єктів обслуговування населення, комплексна реконструкція кварталів (мікрорайонів) застарілого житлового фонду, капітальних ремонтів житлових та нежитлових будинків і споруд відповідно до розпоряджень виконавчого органу КМР (КМДА).
- (48) Відповідно до Програми та розпорядження виконавчого органу КМР (КМДА) КП «Житло-сервіс» визначено замовником робіт з реконструкції будівлі майстерні комплексної дитячо – юнацької спортивної школи «Школа спорту» на вул. Преображенській, 17 у Солом'янському районі.
- (49) Відповідно до наданої інформації КП «Житло-сервіс» діяльністю підприємства є:
- забезпечення експлуатації та/або ремонту житлових і нежитлових приміщень, будинків і споруд, комплексів будинків і споруд;
 - утримання прилеглої до них (прибудинкової) території;
 - замовлення нового будівництва, реконструкції, капітального ремонту.
- (50) Співвідношення обсягу грошових коштів, що надійшли від комерційної діяльності КП «Житло-сервіс» у загальному обсязі грошових коштів складає 10,42 %.
- (51) Відповідно до наданої інформації надходження бюджетних коштів обліковуються на рахунку бухгалтерського обліку 48 субрахунок 482 «Кошти з бюджету та державних цільових коштів» у розрізі контрагентів, об'єктів капітального будівництва та КПКВК (кодів програмної класифікації видатків бюджету). Надходження та витрачання коштів здійснюється відповідно до Програми.

4. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (52) Відповідно до пункту 1 частини першої статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон) державна допомога суб'єктам господарювання (далі – державна допомога) – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.
- (53) Державна підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:
- підтримка надається суб'єкту господарювання;
 - державна підтримка здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;
 - підтримка створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності;
 - підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.
- (54) Відповідно до частини другої статті 1 Закону терміни «суб'єкт господарювання», «товар», «економічна конкуренція (конкуренція)» вживаються у Законі у значенні, наведеному в Законі України «Про захист економічної конкуренції».
- (55) Відповідно до підпункту 1 пункту «а» частини першої статті 31 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських,

селищних, міських рад належить організація за рахунок власних коштів і на пайових засадах будівництва, реконструкції і ремонту об'єктів комунального господарства та соціально-культурного призначення, жилих будинків, шляхів місцевого значення, а також капітального та поточного ремонту вулиць і доріг населених пунктів та інших доріг, які є складовими автомобільних доріг державного значення (як співфінансування на договірних засадах).

- (56) Відповідно до підпункту 2 пункту «а» частини першої статті 31 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належить виконання або делегування на конкурсній основі генеральній будівельній організації (підрядній організації) функцій замовника на будівництво, реконструкцію і ремонт житла, інших об'єктів соціальної та виробничої інфраструктури комунальної власності.
- (57) Відповідно до пункту 3 частини п'ятої статті 22 Бюджетного кодексу України головний розпорядник бюджетних коштів отримує бюджетні призначення шляхом їх затвердження у законі про Державний бюджет України (рішенні про місцевий бюджет); приймає рішення щодо делегування повноважень на виконання бюджетної програми розпорядникам бюджетних коштів нижчого рівня та/або одержувачами бюджетних коштів, розподіляє та доводить до них у встановленому порядку обсяги бюджетних асигнувань.

4.1 Послуги, що становлять загальний економічний інтерес

- (58) Згідно з пунктом 14 частини першої статті 1 Закону послуги, що становлять загальний економічний інтерес, – послуги, пов'язані із задоволенням особливо важливих загальних потреб громадян, що не можуть надаватися на комерційній основі без державної підтримки.
- (59) Відповідно до пункту 2 частини другої статті 3 Закону дія цього Закону не поширюється, зокрема, на підтримку господарської діяльності, пов'язаної з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес, у частині компенсації обґрунтованих витрат на надання таких послуг.
- (60) Відповідно до статті 264 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом (далі – ЄС), Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода), сторони домовились, що вони застосовуватимуть статті 262, 263 (3) або 263 (4) Угоди з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 Договору про функціонування ЄС (далі – Договір ЄС), зокрема відповідну судову практику Суду ЄС, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти ЄС.
- (61) Згідно з пунктом «с» додатка XXIII до глави 10 розділу IV Угоди послуги загального економічного інтересу визначені як «економічна діяльність, яку органи влади визначають як особливо важливу для громадян, і яка не може здійснюватися (або могла б здійснюватися за інших умов) без державного втручання. Така діяльність повинна виявляти особливий характер порівняно із загальним економічним інтересом інших видів економічної діяльності».

- (62) Щоб бути класифікованими як послуги, що становлять загальний економічний інтерес, послуги повинні бути адресовані громадянам або бути в інтересах суспільства в цілому.
- (63) Згідно зі статтею 263 (4) Угоди Сторони протягом п'яти років з дати набрання чинності Угодою мають забезпечити, щоб фінансова та організаційна структура будь-якого підприємства, яке користується спеціальним чи виключним правом, наданим Україною або державою-членом ЄС, або є вповноваженим на надання послуг, що мають загальний економічний інтерес, і яке отримує компенсацію за надання публічних послуг у будь-якій формі щодо такої послуги, була коректно відображена в окремих бухгалтерських рахунках таким чином, щоб чітко відстежувалось таке:
- витрати та доходи, пов'язані з усіма товарами або послугами, щодо яких підприємству надано спеціальне або виключне право, або усіма послугами, які мають загальний економічний інтерес та які підприємство вповноважене надавати, і, з іншого боку, витрати та доходи, пов'язані з кожним іншим окремим товаром або послугою, щодо яких підприємство здійснює діяльність;
 - повна інформація щодо методів, відповідно до яких витрати та доходи призначаються або розподіляються за різними видами діяльності. Ці методи мають базуватися на принципах бухгалтерського обліку – обумовленості, об'єктивності, прозорості та послідовності відповідно до міжнародно-визнаних методологій бухгалтерського обліку, зокрема калькуляції витрат за видом діяльності, та мають базуватися на даних аудиту.
- (64) Відповідно до статті 262 (4) Угоди підприємства, уповноважені надавати послуги, що мають загальний економічний інтерес, або такі, які мають характер прибуткової монополії, підпорядковуються правилам, що містяться в цій частині, в тій мірі, в якій застосування цих правил юридично або фактично не перешкоджає виконанню окремих завдань, визначених для них. Розвиток торгівлі не має зазнавати впливу настільки, наскільки це суперечитиме інтересам Сторін.
- (65) У своєму рішенні від 24.07.2003 № 280/00 у справі Altmark Trans GmbH, Regierungspräsidium Magdeburg v Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH Європейський Суд визнав, що компенсація витрат суб'єкта господарювання, пов'язаних із наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес (далі – ПЗЕІ), не є державною допомогою у значенні статті 107 Договору ЄС, за умови, що задовольняються чотири сукупних критерії (далі – критерії Altmark):
- суб'єкт господарювання має чітко визначені зобов'язання надавати громадські послуги (обслуговувати населення);
 - параметри, на підставі яких обчислюється компенсація, є визначеними заздалегідь об'єктивним і прозорим способом;
 - компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, яких зазнає суб'єкт господарювання у зв'язку з наданням послуг загального економічного інтересу. Зокрема, компенсація не може перевищувати суму, необхідну для покриття чистої фінансової різниці між понесеними витратами та отриманими доходами підприємства при виконанні зобов'язання надавати відповідні громадські послуги загального інтересу, з урахуванням доходу, який залишається у підприємства, та розумного рівня прибутку;
 - якщо суб'єкт господарювання, який надає послуги, обирається не шляхом проведення конкурентної процедури публічних закупівель, яка б дозволила обрати пропозицію з найнижчою ціною за надання таких послуг, тоді рівень компенсації визначається,

грунтуючись на аналізі витрат, які є типовими для суб'єкта господарювання, який міг би надавати такі послуги, з урахуванням відповідного доходу та обґрунтованого прибутку.

4.2 Критерії оцінки допустимості державної допомоги, що направлена на послуги, що становлять загальний економічний інтерес

- (66) Якщо критеріїв Altmark не дотримано, з урахуванням положень статей 264 та 267 Угоди, для проведення відповідної оцінки застосовуються положення Рішення Комісії 2012/21/EU від 20 грудня 2011 року щодо застосування Статті 106 (2) Договору ЄС до державної допомоги у формі компенсації витрат на надання державних послуг певним суб'єктам господарювання, яким доручено надання послуг загального економічного інтересу (далі – Рішення Європейської комісії від 20.12.2011), Рамкове повідомлення Комісії ЄС щодо державної допомоги у формі компенсації за надання публічних послуг (2011) 2012/C 8/03 (далі – Рамкове повідомлення щодо ПЗЕІ).
- (67) Згідно з Рішенням Європейської Комісії від 20.12.2011 для того, щоб забезпечити дотримання критеріїв, викладених у статті 106 (2) Договору ЄС, необхідно встановити більш точні умови, які повинні виконуватися стосовно доручення діяльності послуг загального економічного інтересу. Сума компенсації може бути належним чином розрахована й перевірена, лише якщо зобов'язання надання публічних послуг, що покладаються на суб'єктів господарювання, чітко визначені в одному або кількох актах компетентних державних органів у відповідній державі-члені. Форма документа може змінюватися в різних державах-членах, але вона повинна вказувати принаймні відповідні підприємства, точний зміст і тривалість, а в разі потреби – територію, на якій накладені зобов'язання на надання публічних послуг, надані будь-які виняткові або спеціальні права, а також опис механізму компенсації та параметрів для визначення компенсації та уникнення й відшкодування будь-якої можливої надмірної компенсації.
- (68) Відповідно до Рішення Європейської комісії від 20.12.2011, Рамкового повідомлення щодо ПЗЕІ відповідальність за надання ПЗЕІ покладається на виконавців таких послуг відповідним актом, яким встановлено, зокрема:
- зміст та тривалість зобов'язань щодо надання ПЗЕІ (тривалість визначається виходячи з об'єктивних критеріїв, зокрема періоду амортизації основних засобів, необхідних для надання ПЗЕІ);
 - суб'єкт(и) господарювання та, де це можливо, відповідна територія;
 - характер будь-яких спеціальних чи ексклюзивних прав, що надаються суб'єкту(ам) господарювання;
 - опис механізму компенсації та параметрів для розрахунку, контролю та перегляду компенсації (сума компенсації не повинна перевищувати суму, необхідну для покриття чистих витрат (чистої фінансової різниці) між понесеними при наданні ПЗЕІ витратами та доходами суб'єкта господарювання від надання ПЗЕІ, з урахуванням розумного рівня прибутку. Чисту вартість можна розрахувати як різницю між витратами на надання ПЗЕІ та доходами від їх надання. До витрат, які необхідно враховувати, належать усі витрати, необхідні для надання ПЗЕІ; якщо діяльність суб'єкта господарювання обмежується наданням ПЗЕІ, усі його витрати можуть бути враховані; якщо суб'єкт господарювання також надає інші послуги, необхідно враховувати тільки ті витрати, які пов'язані з наданням ПЗЕІ (у такому випадку необхідне використання параметрів для розподілу витрат і доходів); витрати,

пов'язані з інвестиціями, можуть бути взяті до уваги, якщо це необхідно для функціонування послуги загального економічного інтересу);

- опис заходів щодо уникнення та повернення будь-якої надмірної компенсації (відповідний орган повинен забезпечувати, щоб компенсація за надання ПЗЕІ відповідала встановленим вище умовам; у разі отримання надмірної компенсації, така компенсація повинна бути повернена, а параметри для розрахунку компенсації повинні бути оновлені на майбутнє. Для контролю за надмірною компенсацією повинні проводитись регулярні перевірки, принаймні кожні три роки протягом виконання зобов'язань).

- (69) Крім того, з метою уникнення дискримінації Рамковим повідомленням щодо ПЗЕІ встановлено, що якщо орган призначає надання однієї і тієї ж ПЗЕІ для кількох суб'єктів господарювання, компенсація повинна розраховуватися на підставі одного й того ж самого методу для кожного суб'єкта господарювання.
- (70) Також, під час розробки методу компенсації, потрібно ввести стимули для ефективного забезпечення ПЗЕІ високого стандарту. Стимули ефективності можуть бути розроблені різними способами, щоб найкращим чином відповідати специфіці кожного конкретного випадку або сектору.

5. ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

5.1. Наявність державної допомоги на рівні будівництва/реконструкції/ремонту інфраструктури.

5.1.1 Освітні заклади

- (71) Відповідно до статті 1 Закону України «Про освіту» заклад освіти - юридична особа публічного чи приватного права, основним видом діяльності якої є освітня діяльність, при цьому освітня діяльність - діяльність суб'єкта освітньої діяльності, спрямована на організацію, забезпечення та реалізацію освітнього процесу у формальній та/або неформальній освіті.
- (72) Відповідно до статті 10 Закону України «Про освіту» невід'ємними складниками системи освіти є: дошкільна освіта, повна загальна середня освіта, позашкільна освіта, спеціалізована освіта, професійна (професійно-технічна) освіта, фахова передвища освіта, вища освіта, освіта дорослих, у тому числі післядипломна освіта.
- (73) Відповідно до статті 4 Закону України «Про освіту» держава забезпечує: безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти відповідно до стандартів освіти; розвиток дошкільної, повної загальної середньої, позашкільної, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої і післядипломної освіти відповідно до законодавства:
- для здобувачів дошкільної та повної загальної середньої освіти – за рахунок розвитку мережі закладів освіти всіх форм власності та їх фінансового забезпечення у порядку, встановленому законодавством, і в обсязі, достатньому для забезпечення права на освіту всіх громадян України, іноземних громадян та осіб без громадянства, які постійно або тимчасово проживають на території України;
 - для здобувачів позашкільної, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та післядипломної освіти – у закладах освіти чи інших суб'єктів освітньої діяльності за рахунок фінансування з державного та/або місцевого бюджетів у порядку, встановленому законодавством;

- для здобувачів вищої освіти – у закладах освіти за рахунок фінансування з державного та/або місцевого бюджетів у порядку, встановленому законодавством.

(74) Відповідно до статті 26 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» :

- органи державної влади та органи місцевого самоврядування сприяють розвитку фізичної культури в навчальних закладах. Фізична культура у сфері освіти має на меті забезпечити розвиток фізичного здоров'я учнів та студентів, комплексний підхід до формування розумових і фізичних здібностей особистості, вдосконалення фізичної та психологічної підготовки до активного життя, професійної діяльності на принципах індивідуального підходу, пріоритету оздоровчої спрямованості, широкого використання різноманітних засобів та форм фізичного виховання і масового спорту, безперервності цього процесу протягом усього життя;
- фізична культура у сфері освіти базується на затверджених відповідно до закону державних стандартах освіти, спрямованих на забезпечення науково обґрунтованих норм рухової активності дітей та молоді з урахуванням стану їхнього здоров'я, рівня фізичного та психічного розвитку;
- у дошкільних та інших навчальних закладах обов'язково передбачаються посади фахівців з фізичної культури;
- фізична культура шляхом проведення обов'язкових занять у дошкільних, загальноосвітніх, професійно-технічних та вищих навчальних закладах здійснюється відповідно до навчальних програм, затверджених у встановленому порядку;
- у загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладах уроки з фізичної культури є обов'язковими і проводяться не менше трьох разів на тиждень. Місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування можуть приймати рішення щодо запровадження додаткових уроків з фізичної культури в загальноосвітніх навчальних закладах за умови наявності коштів у відповідних бюджетах;
- у навчальних закладах заняття з фізкультурно-спортивної реабілітації учнів і студентів з інвалідністю є обов'язковими, їх періодичність та інтенсивність визначаються індивідуально, з урахуванням медичних рекомендацій;
- загальноосвітні та професійно-технічні навчальні заклади з урахуванням місцевих природних умов, інтересів учнів самостійно визначають зміст, форми і засоби їх рухової активності, методи проведення занять з фізичної культури та організують позаурочну фізкультурно-спортивну роботу за участю позашкільних навчальних закладів, громадських організацій фізкультурно-спортивної спрямованості;
- керівники навчальних закладів зобов'язані забезпечувати створення сприятливих умов для належної рухової активності учнів та студентів.

(75) Відповідно до частини першої статті 6 Закону України «Про загальну середню освіту» громадянам України незалежно від раси, кольору шкіри, особливостей інтелектуального, соціального і фізичного розвитку, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, стану здоров'я, особливих освітніх потреб, місця проживання, складних життєвих умов, мовних або інших ознак забезпечується доступність і безоплатність здобуття повної загальної середньої освіти у державних і комунальних навчальних закладах.

(76) Відповідно до частини другої статті 3 Закону України «Про дошкільну освіту» держава забезпечує доступність і безоплатність дошкільної освіти в державних і комунальних закладах дошкільної освіти у межах державних вимог до змісту, рівня й обсягу

дошкільної освіти (Базового компонента дошкільної освіти) та обов'язкову дошкільну освіту дітей старшого дошкільного віку;

- (77) Відповідно до підпункту 1 пункту «б» статті 32 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать забезпечення в межах наданих повноважень доступності і безоплатності освіти і медичного обслуговування на відповідній території.
- (78) Відповідно до роз'яснення Комітету з питань застосування законодавства у сфері державної допомоги від 13.09.2018 № 12-рр/дд фінансування за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів освітньої діяльності закладів освіти не міститиме ознак державної допомоги, у розумінні Закону, за таких умов:
- освітня діяльність здійснюється в рамках національної системи освіти і спрямовується та контролюється відповідними органами державної та/або місцевої влади;
 - освітні послуги перебувають у безоплатному доступі для населення;
 - освітня діяльність має на меті виконання завдання перед населенням України в соціальній, культурній та освітній сфері, а не отримання прибутку.
- (79) За інформацією, отриманою від надавача, відремонтовані/реконструйовані освітні заклади а також спортивні споруди у цих закладах будуть передані управлінням освіти відповідних районних в місті Києві державних адміністрацій. Ці заклади перебувають у безкоштовному доступі для населення.
- (80) Київський університет імені Бориса Грінченка заснований на комунальній власності територіальної громади міста Києва. Університет є юридичною особою публічного права, що утворена у формі комунальної установи. Основним видом діяльності є провадження освітньої діяльності на різних рівнях вищої освіти, проведення наукової, науково-технічної, інноваційної та методичної діяльності, забезпечення організації освітнього процесу, зокрема для здобуття особами вищої освіти, післядипломної освіти. Університет є неприбутковою установою та не має на меті отримання прибутку. У складі Київського університету імені Бориса Грінченка діють 5 навчально-наукових інститутів та 4 факультети, Університетський коледж та Інститут післядипломної педагогічної освіти. За 7 місяців 2019 року фінансування по загальному фонду Інституту післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка становить 13 162,95 тис. грн, а власні надходження спеціального фонду – 1 298,07 тис. грн., що складає 9,86 % від суми загального фонду. Отже, діяльність Київського університету імені Бориса Грінченка в частині Інституту післядипломної освіти є некомерційною (без мети отримання прибутку), і здійснюючи її університет не бере участі в господарському обороті на ринку.
- (81) Київський міський будинок учителя (далі – КМБУ) – комунальний комплексний позашкільний заклад у системі позашкільних закладів освіти міста Києва. КМБУ є пам'яткою архітектури та пам'яткою історії національного значення. Наразі це культурно-просвітницький осередок, який сприяє творчому зростанню освітян. У приміщенні будинку розташовані Музей Української революції, Педагогічний музей України, Державна науково-педагогічна бібліотека, культурний центр «Кияночка», Київська організація Профспілки працівників освіти і науки України. Проводяться науково-педагогічні семінари, конференції, діють гуртки для школярів. Проектом реставрації передбачено здійснити заходи, спрямовані на збереження історико-архітектурних особливостей будівлі та її приведення до сучасних вимог. Платних послуг КМБУ не надає.

(82) Отже, проведення реконструкції/капітальних ремонтів закладів освіти не є державною допомогою.

5.1.2 Заклади охорони здоров'я

(83) Згідно з частиною третьою статті 49 Конституції України держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування. У державних і комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога надається безоплатно; існуюча мережа таких закладів не може бути скорочена. Держава сприяє розвитку лікувальних закладів усіх форм власності.

(84) Частиною другою статті 8 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» кожен громадянин має право на безоплатне отримання у державних та комунальних закладах охорони здоров'я медичної допомоги, до якої належать:

- екстрена медична допомога;
- первинна медична допомога;
- вторинна (спеціалізована) медична допомога, що надається за медичними показаннями у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я;
- третинна (високоспеціалізована) медична допомога, що надається за медичними показаннями у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я;
- паліативна допомога, що надається за медичними показаннями у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

(85) Відповідно до абзацу першого статті 18 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» фінансове забезпечення охорони здоров'я може здійснюватися за рахунок коштів Державного бюджету України та місцевих бюджетів, коштів юридичних та фізичних осіб, а також з інших джерел, не заборонених законом.

(86) Частиною першою статті 19 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» передбачено, що держава організує матеріально-технічне забезпечення охорони здоров'я в обсязі, необхідному для надання населенню гарантованого рівня медичної допомоги.

(87) Згідно з абзацом першим пункту 2 наказу Міністерства охорони здоров'я від 19.03.2018 № 504 «Про затвердження Порядку надання первинної медичної допомоги» надавач первинної медичної допомоги – заклад охорони здоров'я будь-якої організаційно-правової форми, в тому числі комунальні некомерційні підприємства, або фізичні особи – підприємці, які одержали ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики та забезпечують на її основі медичне обслуговування населення, безпосередньо пов'язане з наданням первинної медичної допомоги.

(88) Водночас, згідно з частиною п'ятою статті 3 Закону України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» органи місцевого самоврядування в межах своєї компетенції можуть фінансувати місцеві програми розвитку та підтримки комунальних закладів охорони здоров'я, зокрема, щодо оновлення матеріально-технічної бази, капітального ремонту, реконструкції, підвищення оплати праці медичних працівників (програми «місцевих стимулів»), а також місцеві програми надання населенню медичних послуг, місцеві програми громадського здоров'я та інші програми в охороні здоров'я.

- (89) Відповідно до підпункту «а¹» пункту 3 частини першої статті 89 Бюджетного кодексу України до видатків, що здійснюються з бюджетів міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення, районних бюджетів, бюджетів об'єднаних територіальних громад, належать видатки на охорону здоров'я, зокрема, первинну медичну допомогу (медичні амбулаторії, фельдшерсько-акушерські і фельдшерські пункти, центри первинної медичної (медико-санітарної) допомоги та інші заклади охорони здоров'я, що надають первинну медичну допомогу).
- (90) Відповідно до статті 1 Закону державна підтримка вважається державною допомогою, якщо така підтримка, крім відповідності іншим умовам, спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.
- (91) Згідно зі статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», економічна конкуренція (конкуренція) – це змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку. Ринок у свою чергу є сферою обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція.
- (92) Під господарською діяльністю у статті 3 Господарського кодексу України розуміється діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність.
- (93) Отже, для того, щоб мати вплив на економічну конкуренцію (спотворювати або загрозувати спотворенням конкуренції), допомога суб'єктові господарювання повинна стосуватися діяльності такого суб'єкта щодо виробництва товару (виконання робіт, надання послуг), який має вартісний характер і цінову визначеність та бере участь у господарському обороті на ринку.
- (94) Відповідно до частини одинадцятої статті 10 Закону України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» у закладах охорони здоров'я державної та комунальної форм власності, які є надавачами медичних послуг за програмою медичних гарантій, обсяг платних медичних послуг, які не входять до програми медичних гарантій, може складати не більше 20 відсотків від обсягу всіх наданих послуг.
- (95) Тобто, у разі якщо обсяг діяльності, що здійснюється на комерційній основі, є меншим від 20 %, він є незначним для ринку медичних послуг та загального обсягу діяльності закладів охорони здоров'я, при цьому дохід від цієї діяльності не може покрити усі операційні та капітальні витрати.
- (96) Відтак діяльність закладів охорони здоров'я, яка здійснюється переважно на некомерційній основі, не бере участі в господарському обороті на ринку, у частині послуг, які створені з метою надання ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування та надаються населенню безкоштовно.
- (97) Як наслідок, проведення реконструкції/капітальних ремонтів закладів охорони здоров'я, за умови, що комерційна діяльність зазначених закладів не буде

перевищувати 20 %, не спотворює і не може спотворювати економічну конкуренцію, а відтак не є державною допомогою відповідно до Закону.

5.1.3 Об'єкти благоустрою

- (98) Згідно зі статтею 30 Закону України «Про місцеве самоврядування України» до відання власних (самоврядних) повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належить організація благоустрою та здійснення контролю за станом благоустрою населених пунктів.
- (99) Відповідно до частини першої статті 10 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» до повноважень сільських, селищних і міських рад у сфері благоустрою населених пунктів, зокрема, належить:
- затвердження місцевих програм та заходів із благоустрою населених пунктів;
 - затвердження правил благоустрою територій населених пунктів;
 - створення в разі необхідності органів і служб для забезпечення здійснення спільно з іншими суб'єктами комунальної власності благоустрою населених пунктів, визначення повноважень цих органів (служб).
- (100) Відповідно до частини другої статті 10 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» до повноважень виконавчих органів сільських, селищних і міських рад у сфері благоустрою населених пунктів, зокрема, належить:
- забезпечення виконання місцевих програм та здійснення заходів із благоустрою населених пунктів;
 - організація місць відпочинку для населення.
- (101) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» до об'єктів благоустрою населених пунктів, зокрема, належать: території загального користування: парки (гідропарки, лугопарки, лісопарки, парки культури та відпочинку, парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва, спортивні, дитячі, історичні, національні, меморіальні та інші), рекреаційні зони, сади, сквери та майданчики; пам'ятки культурної та історичної спадщини; майдани, площі, бульвари, проспекти; вулиці, дороги, провулки, узвози, проїзди, пішохідні та велосипедні доріжки; пляжі; кладовища; інші території загального користування; прибудинкові території.
- (102) Відповідно до частини першої статті 21 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» елементами (частинами) об'єктів благоустрою є, зокрема, зелені насадження в парках, скверах, на алеях, бульварах, в садах, інших об'єктах благоустрою загального користування; комплекси та об'єкти монументального мистецтва, декоративні фонтани і басейни, штучні паркові водоспади; малі архітектурні форми.
- (103) Згідно зі статтею 22 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» комплексним благоустроєм вважається проведення на визначеній території населеного пункту (мікрорайон, квартал, парк, бульвар, вулиця, провулок, узвіз тощо) комплексу робіт з улаштування (відновлення) покриття доріг і тротуарів, обладнання пристроями для безпеки руху, озеленення, забезпечення зовнішнього освітлення та зовнішньої реклами, встановлення малих архітектурних форм, здійснення інших заходів, спрямованих на поліпшення інженерно-технічного і санітарного стану території, покращання її естетичного вигляду.
- (104) Статтею 15 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» визначено, що:

- органи державної влади та органи місцевого самоврядування можуть утворювати підприємства для утримання об'єктів благоустрою державної та комунальної власності;
- підприємство та балансоутримувач забезпечують належне утримання і своєчасний ремонт об'єкта благоустрою власними силами або можуть на конкурсних засадах залучати для цього інші підприємства, установи та організації;
- орган державної влади або орган місцевого самоврядування за поданням підприємства чи балансоутримувача щорічно затверджує заходи з утримання та ремонту об'єкта благоустрою державної або комунальної власності на наступний рік та передбачає кошти на виконання цих заходів. Орган державної влади та орган місцевого самоврядування, підприємство та балансоутримувач несуть відповідальність за виконання затверджених заходів у повному обсязі.

- (105) Відповідно до частини третьої статті 20 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» фінансування місцевих програм з благоустрою населених пунктів проводиться за рахунок коштів відповідних місцевих бюджетів.
- (106) Відповідно до статті 1 Закону однією з ознак державної допомоги є спотворення або загроза спотворення економічної конкуренції допомогою, яка надається суб'єктові господарювання.
- (107) Згідно зі статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», економічна конкуренція (конкуренція) – це змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку. Ринок у свою чергу є сферою обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція.
- (108) Під господарською діяльністю у статті 3 Господарського кодексу України розуміється діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність.
- (109) Отже, для того щоб мати вплив на економічну конкуренцію (спотворювати або загрожувати спотворенням конкуренції), допомога суб'єктові господарювання повинна стосуватися діяльності такого суб'єкта щодо виробництва товару (виконання робіт, надання послуг), який має вартісний характер і цінову визначеність та бере участь у господарському обороті на ринку.
- (110) За інформацією, отриманої в ході розгляду справи, об'єкти благоустрою, зокрема парк «Володимирська гірка», флагшток державного прапора України на території меморіального комплексу «Національний музей історії України у другій світовій війні», пішохідно-мостовий перехід перебувають у безкоштовному і вільному доступі для населення.
- (111) Тобто, здійснення заходів із благоустрою населених пунктів та об'єктів загального користування, що перебувають у безкоштовному доступі для населення, не реалізуються на ринку, у розумінні Закону України «Про захист економічної конкуренції», та не беруть участі у господарському обороті, а отже, підтримка на здійснення цих заходів не є державною допомогою відповідно до Закону.

5.1.4 Будівництво житлових будинків з об'єктами соціальної сфери

- (112) КП «Спецжитлофонд» визначено замовником робіт з реконструкції житлового будинку на бульварі Кольцова, 24-А у Святошинському районі та будівництва житлових будинків з об'єктами соціальної сфери, в тому числі за Програмою «Доступне житло» для забезпечення житлом учасників АТО між вулицями Чабанівською та на вулиці Жулянській, 5 у Голосіївському районі (I черга).
- (113) Відповідно до розпорядження виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) від 04.09.2012 № 1540 (в редакції розпорядження від 20.09.2018 № 1726) за рахунок бюджетних коштів буде здійснено фінансування квартир, що будуються для громадян, які постійно проживають і зареєстровані у житловому будинку № 24-а на бульварі Кольцова та переселені на час реконструкції цього будинку (який визнаний непридатним для проживання), а також решти квартир для учасників антитерористичної операції та осіб з інвалідністю внаслідок війни (III групи) із їх числа, які потребують поліпшення житлових умов.
- (114) Відповідно до підпунктів 2 та 3 пункту «а» статті 30 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад, зокрема, належать облік громадян, які відповідно до законодавства потребують поліпшення житлових умов; розподіл та надання відповідно до законодавства житла, що належить до комунальної власності, сприяння розширенню житлового будівництва, подання громадянам, які мають потребу в житлі, допомоги в будівництві житла, в отриманні кредитів, у тому числі пільгових, та субсидій для будівництва чи придбання житла.
- (115) Згідно з підпунктом 6 пункту «б» статті 30 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належить надання відповідно до закону громадянам, які потребують соціального захисту, безоплатного житла або за доступну для них плату.
- (116) Відповідно до пункту 2 частини другої статті 3 Закону дія цього Закону не поширюється на підтримку господарської діяльності, пов'язаної з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес, у частині компенсації обґрунтованих витрат на надання таких послуг.
- (117) Відповідно до Рішення Комісії від 20 грудня 2011 року № С(2011) 9380) «Про застосування частини 2 статті 106 Договору ЄС до державної допомоги у вигляді компенсації за обслуговування населення, що надається певним суб'єктам господарювання, які несуть відповідальність за надання послуг загального економічного значення», забезпечення соціальним житлом оцінюються як послуги, що становлять загальний економічний інтерес.
- (118) Положення про фінансування житла за кошти міського бюджету та кошти населення затверджене наказом Головного управління житлового забезпечення виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) від 30.09.2003 № 259 (зі змінами) (далі – Положення). Правом на фінансування будівництва житла відповідно до Положення користуються громадяни, які надали письмову згоду на оплату частини вартості житла та згідно із законодавством визнані такими, що потребують поліпшення житлових умов та перебувають на квартирному обліку.

- (119) Фінансування будівництва житла громадянами здійснюється на підставі укладених з Департаментом будівництва та житлового забезпечення договорів. Договори укладаються на підставі розпоряджень районних в місті Києві державних адміністрацій про надання квартир громадянам, які перебувають на квартирному обліку і мають право на отримання житла відповідно до положення. Грошові кошти перераховуються громадянам відповідно до умов договору на депозитний рахунок, відкритий Департаментом будівництва та житлового забезпечення у головному управлінні Державної казначейської служби України у місті Києві. Остаточні розрахунки здійснюються після прийняття у встановленому порядку житлових будинків в експлуатацію.
- (120) Компенсація витрат суб'єкта господарювання, пов'язаних із наданням послуг, що становлять ПЗЕІ, не є державною допомогою у значенні статті 107 Договору ЄС, за умови, якщо задовольняються чотири сукупних критерії Altmark:

- *суб'єкт господарювання має чітко визначені зобов'язання надавати громадські послуги (обслуговувати населення);*

Зобов'язання КП «Спецжитлофонд» щодо реконструкції житлового будинку на бульварі Кольцова, 24-А у Святошинському районі, будівництва житлових будинків з об'єктами соціальної сфери, в тому числі за Програмою «Доступне житло», для забезпечення житлом учасників АТО чітко встановлені та визначені рішеннями КМР від 06.07.2017 № 752/2914, від 20.12.2017 № 996/4003 та розпорядженням виконавчого органу КМР (КМДА) від 04.09.2012 № 1540 (в редакції розпорядження від 20.09.2018 № 1726) (в яких чітко окреслено територію, передбачену для будівництва таких будинків), Статутом, Положенням та Програмою;

- *параметри, на підставі яких обчислюється компенсація, є визначеними заздалегідь об'єктивним і прозорим способом;*

Згідно з пунктом 2.3. Положення фінансування будівництва житла за рахунок коштів міського бюджету та коштів населення здійснюється із розрахунку вартості спорудження 1 м² житла, встановленої на підставі затвердженої в установленому порядку проектно-кошторисної документації будівництва та інвестиційного договору, укладеного Департаментом будівництва та житлового забезпечення із замовником будівництва. Гранична вартість 1 м² не повинна перевищувати опосередковану вартість, яка визначається Мінрегіоном відповідно до Порядку визначення та застосування показників опосередкованої вартості спорудження житла за регіонами України, затвердженого наказом Державного комітету України з питань будівництва та архітектури від 12.10.2005 № 1185/11465, збільшену на 1,75 рази;

- *компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, яких зазнає суб'єкт господарювання у зв'язку з наданням послуг загального економічного інтересу. Зокрема, компенсація не може перевищувати суму, необхідну для покриття чистої фінансової різниці між понесеними витратами та отриманими доходами підприємства при виконанні зобов'язання надавати відповідні громадські послуги загального інтересу, з урахуванням доходу, який залишається в підприємства, та розумного рівня прибутку;*

Забезпечення громадян житлом згідно з Положенням здійснюється шляхом сплати за рахунок коштів міського бюджету:

- 30 % вартості будівництва житла для громадян, які перебувають на квартирному обліку в місті Києві;

- 50 % вартості будівництва житла для громадян, які перебувають на квартирному обліку в місті Києві та на яких поширюється дія пунктів 19 та 20 частини першої статті 6, пунктів 10 – 14 частини другої статті 7 та абзаців четвертого – восьмого пункту 1 статті 10 закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту».

Компенсація розраховується на підставі Положення, будівництво житлових будинків буде здійснюватися підрядною організацією, яку буде визначено відповідно до вимог Закону України «Про публічні закупівлі».

- якщо суб'єкт господарювання, який надає послуги, обирається не шляхом проведення конкурентної процедури публічних закупівель, яка б дозволила обрати пропозицію з найнижчою ціною за надання таких послуг, тоді рівень компенсації визначається, ґрунтуючись на аналізі витрат, які є типовими для суб'єкта господарювання, який зміг би надавати такі послуги, з урахуванням відповідного доходу та обґрунтованого прибутку.

Визначення підрядної організації для будівництва житлових будинків буде здійснюватись відповідно до вимог Закону України «Про публічні закупівлі».

(121) Підсумовуючи викладене, витрати, що пов'язані із забезпечення соціальним житлом, належать до витрат, пов'язаних із послугами загального економічного інтересу, порядок компенсації яких відповідає критеріям Altmark, а отже, не є державною допомогою відповідно до пункту 2 частини другої статті 3 Закону.

5.1.5 Інженерні мережі

(122) Відповідно до Програми та відповідних розпоряджень виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) КП «Спецжитлофонд» визначено замовником робіт з прокладання зовнішніх інженерних мереж та будівництво під'їзних шляхів до земельних ділянок, наданих у власність громадянам – членам сімей загиблих (померлих) киян – учасників антитерористичної операції в с. Биківня у Деснянському районі, перекладання, прокладення зовнішніх мереж по пров. Моторному та по просп. Науки, будівництво додаткових ємкостей чистої води та спорудження розподільчого пункту і трансформаторної підстанції у Голосіївському районі міста Києва.

(123) Комплекс робіт передбачає прокладання кабельних ліній 10кВт, реконструкції в РП-510, реконструкції комірок 10 кВт, реконструкції комірок 35 кВт, пусконаладжувальні роботи в комірках 10 кВт, реконструкція будівельної частини ГРП-26, реконструкції будівельної частини ГРП-198, контрольна-геодезійна зйомка, відновлення благоустрою та введення мереж в експлуатацію. Метою проведення робіт є забезпечення мешканців житлових будинків комунальними послугами та інженерними комунікаціями належної якості, прокладання нових мереж.

(124) Згідно з частиною першою статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).

- (125) Згідно з частиною першої статті 5 Закону України «Про природні монополії» відповідно до цього Закону регулюється діяльність суб'єктів природних монополій, зокрема, у таких сферах – передачі електричної енергії, розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електромережами, централізованого водопостачання, централізованого водовідведення, транспортування теплової енергії.
- (126) Згідно зі статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», економічна конкуренція (конкуренція) – це змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку. Ринок у свою чергу є сферою обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція.
- (127) Під господарською діяльністю у статті 3 Господарського кодексу України розуміється діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність.
- (128) Отже, для того щоб мати вплив на економічну конкуренцію (спотворювати або загрожувати спотворенням конкуренції), допомога суб'єктові господарювання повинна стосуватися діяльності такого суб'єкта щодо виробництва товару (виконання робіт, надання послуг), який має вартісний характер і цінову визначеність та бере участь у господарському обороті на ринку.
- (129) Під'їзні шляхи будуть перебувати у безкоштовному доступі, як об'єкти благоустрою.
- (130) Враховуючи вищенаведене здійснення робіт щодо прокладання зовнішніх інженерних мереж, які пов'язані із діяльністю суб'єктів природних монополій та під'їзних шляхів, які перебувають у безкоштовному доступі, не спотворює і не може спотворювати економічну конкуренцію, а отже, не є державною допомогою.

5.1.6 Реконструкція адміністративних будівель

- (131) Відповідно до Програми та розпорядження виконавчого органу КМР (КМДА) КП «Житлоінвестбуд-УКБ» визначено замовником робіт по реконструкції внутрішнього будинку на вул. Хрещатик, 36, літера «Б» та реконструкції гаражу на 6 відділень на вул. Хрещатик, 36, літера «Г» з надбудовою та прибудовою в Шевченківському районі для розміщення адміністративних приміщень.
- (132) Реконструкція проводиться з метою оптимізації розміщення структурних підрозділів секретаріату КМР та виконавчого органу КМР (КМДА).
- (133) Додаткових приміщень потребують:
- управління документообігу та аналізу службової кореспонденції;
 - управління контрольно-аналітичного забезпечення керівництва апарату;
 - управління фінансово-господарського забезпечення;
 - управління з питань взаємодії з правоохоронними органами по забезпеченню правопорядку та муніципальної безпеки;
 - управління з питань запобігання та виявлення корупції;

- управління з питань звернення громадян;
- управління інформаційного забезпечення та доступу до публічної інформації;
- управління міжнародних зв'язків;
- управління по роботі з персоналом.

Таким чином, наразі апарат виконавчого органу КМР (КМДА) потребує щонайменше 12 кабінетів.

- (134) Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання – юридична особа незалежно від організаційно-правової форми та форми власності чи фізична особа, що здійснює діяльність з виробництва, реалізації, придбання товарів, іншу господарську діяльність, у тому числі яка здійснює контроль над іншою юридичною чи фізичною особою; група суб'єктів господарювання, якщо один або декілька з них здійснюють контроль над іншими. Суб'єктами господарювання визнаються також органи державної влади, органи місцевого самоврядування, а також органи адміністративно-господарського управління та контролю в частині їх діяльності з виробництва, реалізації, придбання товарів чи іншої господарської діяльності.
- (135) Відповідно до статті 2 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» місцеве самоврядування в Україні – це гарантоване державою право та реальна здатність територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища, міста – самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України. Місцеве самоврядування здійснюється територіальними громадами сіл, селищ, міст як безпосередньо, так і через сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи, а також через районні та обласні ради, які представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст
- (136) Підсумовуючи вищевикладене, КМР, здійснює передбачені законодавством функції і повноваження місцевого самоврядування, а отже не є суб'єктом господарювання відповідно до Закону. Таким чином, здійснення реконструкції приміщень Київської міської ради не є державною допомогою.

5.1.7 Об'єкти спортивної інфраструктури

- (137) Згідно з частиною четвертою статті 49 Конституції України держава дбає про розвиток фізичної культури і спорту.
- (138) Відповідно до пункту 4 статті 18 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» місцева державна адміністрація здійснює фінансування підприємств, установ та організацій освіти, культури, науки, охорони здоров'я, фізичної культури і спорту, соціального захисту населення, переданих у встановленому законом порядку в управління місцевій державній адміністрації вищими органами державної та виконавчої влади або органами місцевого самоврядування, що представляють спільні інтереси територіальних громад, а також заходів, пов'язаних із розвитком житлово-комунального господарства, благоустроєм та шляховим будівництвом, охороною довкілля та громадського порядку, інших заходів, передбачених законодавством.
- (139) Відповідно до статті 10 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» дитячо-юнацькі спортивні школи є позашкільними навчальними закладами спортивного профілю – закладами фізичної культури і спорту, які забезпечують розвиток здібностей

вихованців в обраному виді спорту, визнаному в Україні, створюють необхідні умови для гармонійного виховання, фізичного розвитку, повноцінного оздоровлення, змістовного відпочинку і дозвілля дітей та молоді, самореалізації, набуття навичок здорового способу життя, підготовки спортсменів для резервного спорту. Засновниками дитячо-юнацьких спортивних шкіл можуть бути, зокрема:

- місцеві державні адміністрації;
- органи місцевого самоврядування.

Фінансування дитячо-юнацьких спортивних шкіл здійснюється відповідно за рахунок коштів власника (засновника), відповідного бюджету, інших джерел, не заборонених законодавством.

- (140) Згідно з статтею 12 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» школи вищої спортивної майстерності – заклади фізичної культури і спорту, які забезпечують підготовку спортсменів резервного спорту та спорту вищих досягнень шляхом проведення постійно діючих навчально-тренувальних зборів та участь спортсменів у відповідних змаганнях.

Школи вищої спортивної майстерності створюються та діють відповідно до положення про школу вищої спортивної майстерності, затвердженого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері фізичної культури та спорту.

Засновниками шкіл вищої спортивної майстерності можуть бути, зокрема:

- місцеві державні адміністрації;
- органи місцевого самоврядування.

Фінансування шкіл вищої спортивної майстерності здійснюється відповідно за рахунок коштів власника (засновника), відповідного бюджету, інших джерел, не заборонених законодавством.

- (141) Частиною дванадцятотою статті 48 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» встановлено, що існуюча мережа державних і комунальних закладів фізичної культури і спорту не може бути скорочена без згоди центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері фізичної культури та спорту.

- (142) Підпунктом «а» пункту 6 частини першої статті 90 Бюджетного кодексу України регламентовано, що до видатків, що здійснюються з обласних бюджетів, належать видатки на фізичну культуру і спорт: зокрема, програми з розвитку фізичної культури і спорту, центрів олімпійської підготовки, заходи з фізичної культури і обласного значення, включаючи підготовку збірних команд регіону до участі у спортивних змаганнях державного рівня.

- (143) Відповідно до Програми та відповідних розпоряджень виконавчого органу КМР (КМДА) КП «Житлоінвестбуд-УКБ» визначено замовником робіт з реконструкції стадіону «Русанівець» на бульварі Ігоря Шамо, 10-12 у Дніпровському районі та з реконструкції легкоатлетичного манежу школи вищої спортивної майстерності (із збереженням функцій) на проспекті Павла Тичини, 18 у Дніпровському районі. КП «Житло-сервіс» визначено замовником робіт з реконструкції будівлі майстерні комплексної дитячо – юнацької спортивної школи «Школа спорту» (далі – КДЮСШ) на вул. Преображенській, 17 у Солом'янському районі.

- (144) КДЮСШ є позашкільним навчальним закладом спортивного профілю – закладом фізичної культури і спорту, який забезпечує розвиток здібностей вихованців в обраному виді спорту. Після завершення реконструкції будівлю буде передано до комунальної

власності територіальної громади міста Києва та надано у оперативне управління КДЮСШ. 100 % діяльності КДЮСШ здійснюється на безоплатній основі.

- (145) Київська міська школа вищої спортивної майстерності (далі – КМШВСМ) є позашкільним навчальним закладом, заснованим на комунальній власності територіальної громади міста Києва, і підпорядкована безпосередньо Департаменту молоді та спорту виконавчого органу КМР (КМДА). Головні напрямки діяльності КМШВСМ:
- реалізація державної політики к галузі фізичної культури і спорту;
 - популяризація фізичної культури і спорту серед населення міста Києва і України;
 - підготовка спортсменів вищих спортивних категорій – членів збірних команд міста Києва та України з олімпійських видів спорту, які мають розвиток у КМШВСМ;
 - основним завданням КМШВСМ є підготовка учнів-спортсменів резервного спорту та спорту вищих досягнень до складу національних збірних команд, у тому числі національних збірних команд України з Олімпійських видів спорту.
- (146) КМШВСМ є неприбутковою установою, та не має на меті одержання прибутку. За 7 місяців 2019 року загальна кількість часу для тренувань склала 1638 годин, з них на надання платних послуг було використано 232 години, що становить 14,2 % від загального часу.
- (147) Отже, діяльність КМШВСМ є некомерційною (без мети отримання прибутку) і не бере участі в господарському обороті на ринку.
- (148) Реконструкція стадіону «Русанівець» здійснюється з метою створення необхідних умов для гармонійного фізичного розвитку, змістовного відпочинку і дозвілля дітей та молоді, набуття навичок здорового способу життя, підготовки спортивного резерву для збірних команд України. Об'єкт належить до комунальної власності територіальної громади міста Києва. Стадіон перебуває у безкоштовному доступі для населення.
- (149) Згідно зі статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», економічна конкуренція (конкуренція) – це змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку. Ринку у свою чергу є сферою обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція.
- (150) Під господарською діяльністю у статті 3 Господарського кодексу України розуміється діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність.
- (151) Отже, для того щоб мати вплив на економічну конкуренцію (спотворювати або загрожувати спотворенням конкуренції), допомога суб'єктові господарювання повинна стосуватися діяльності такого суб'єкта щодо виробництва товару (виконання робіт, надання послуг), який має вартісний характер і цінову визначеність та бере участь у господарському обороті на ринку.
- (152) Отже, діяльність КДЮСШ, КМШВСМ та стадіону «Русанівець» щодо надання ними безоплатних послуг не бере участі в господарському обороті на ринку, у розумінні

Закону України «Про захист економічної конкуренції», оскільки їх послуги не мають вартісного характеру.

- (153) Таким чином, здійснення реконструкції КДЮСШ, КМШВСМ та стадіону «Русанівець», не спотворює та не може спотворювати економічну конкуренцію, а отже, не є державною допомогою.

5.1.8 Київський зоологічний парк

- (154) Відповідно до Програми КП «Житлоінвестбуд-УКБ» визначено замовником реконструкції об'єктів Київського зоологічного парку загальнодержавного значення на проспекті Перемоги, 32 у Шевченківському районі.
- (155) Відповідно до пункту 1.1 розділу 1 Положення про Київський зоологічний парк загальнодержавного значення (далі – Положення) передбачено, що Київський зоопарк є об'єктом природно-заповідного фонду України загальнодержавного значення, охороняється як національне надбання, щодо якого встановлюється особливий режим охорони, відтворення і використання, підпорядкований Департаменту культури виконавчого органу Київської міської ради.
- (156) Відповідно до частини другої статті 61 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» до складу природно-заповідного фонду України входять державні заповідники, природні національні парки, заказники, пам'ятки природи, ботанічні сади, дендрологічні та зоологічні парки, парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва, заповідні урочища.
- (157) Відповідно до частини другої статті 60 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» природні території та об'єкти, що підлягають особливій охороні, утворюють єдину територіальну систему і включають території та об'єкти природно-заповідного фонду, курортні та лікувально-оздоровчі, рекреаційні, водозахисні, полезахисні та інші типи територій та об'єктів, що визначаються законодавством України.
- (158) Згідно зі статтею 12 Закону України «Про природно-заповідний фонд України» управління природними заповідниками, біосферними заповідниками, національними природними парками, ботанічними садами, дендрологічними та зоологічними парками загальнодержавного значення, а також регіональними ландшафтними парками здійснюється їх спеціальними адміністраціями.
- (159) Управління територіями та об'єктами природно-заповідного фонду, для яких не створюються спеціальні адміністрації, здійснюється підприємствами, установами та організаціями, у віданні яких перебувають ці території та об'єкти.
- (160) Згідно зі статтею 35 Закону України «Про природно-заповідний фонд України» зоологічні парки створюються з метою організації екологічної освітньо-виховної роботи, створення експозицій рідкісних, екзотичних та місцевих видів тварин, збереження їх генофонду, вивчення дикої фауни і розробки наукових основ її розведення у неволі. Зоологічні парки загальнодержавного значення є природоохоронними культурно-освітніми та науково-дослідними установами.

- (161) Згідно зі статтею 36 Закону України «Про природно-заповідний фонд України» на території зоологічних парків забороняється діяльність, що не пов'язана з виконанням покладених на них завдань і загрожує збереженню сприятливих умов для життя тварин цих парків.
- (162) Згідно з частиною першою статті 46 Закону України «Про природно-заповідний фонд України» фінансування заходів щодо природних заповідників, біосферних заповідників, національних природних парків, а також ботанічних садів, дендрологічних парків та зоологічних парків загальнодержавного значення здійснюється за рахунок державного бюджету України. Для цієї мети можуть також залучатися кошти бюджету Автономної Республіки Крим, місцевих бюджетів, позабюджетних і благодійних фондів, кошти підприємств, установ, організацій та громадян.
- (163) Відповідно до частини другої статті 47 Закону України «Про природно-заповідний фонд України» за відвідування територій та об'єктів природно-заповідного фонду їх адміністрації можуть встановлювати плату та визначати категорії осіб, які звільняються від неї.
- (164) Установи природно-заповідного фонду загальнодержавного значення встановлюють розмір такої плати за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування й реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища.
- (165) Статтею 5 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», якою визначаються економічні та соціальні основи організації охорони навколишнього природного середовища в інтересах нинішнього і майбутніх поколінь, встановлено, що особливій державній охороні підлягають території та об'єкти природно-заповідного фонду України й інші території та об'єкти, визначені відповідно до законодавства України.
- (166) Відповідно до статті 46 Закону України «Про тваринний світ» зоологічні колекції, що становлять наукову, культурно-освітню, навчально-виховну або естетичну цінність і мають загальнодержавне значення, підлягають державному обліку.
- (167) За наявною інформацією, враховуючи заплановану річну собівартість реалізованої продукції (продаж квитків) у розмірі 58 350,6 тис. грн, на орієнтовну кількість відвідувачів близько 600,0 тис. осіб, вартість вхідного квитка повинна становити не менше 97,25 грн. Однак, зважаючи на платоспроможність відвідувачів, спеціальна адміністрація Київського зоопарку встановила вартість квитків для різних груп населення в діапазоні від 45,0 грн до 70,0 грн та безкоштовне відвідування зоопарку для дітей віком до 5 років, дітей-інвалідів з дитинства (віком до 16 років) та дітей-сиріт (віком до 16 років).
- (168) Відповідно до пункту 2.6 Повідомлення Комісії щодо поняття державної допомоги згідно зі статтею 107 (1) ДФЄС (далі – ДФЄС), враховуючи особливий характер, певні види діяльності, пов'язані з підтримкою культури, збереженням культурної спадщини та охороною природи, можуть мати некомерційну організацію і відповідно бути неекономічними за своєю суттю. Внаслідок цього державне фінансування таких видів діяльності не вважається державною допомогою. Комісія вважає, що державне фінансування діяльності з підтримки культури та збереження культурної спадщини,

яка перебуває в безкоштовному доступі для громадськості, має суто соціально-культурну мету, що є неекономічною за своєю суттю.

- (169) Той факт, що відвідувачі культурної установи або учасники діяльності з підтримки культури або збереження культурної спадщини, включно з охороною природи, відкритої для широкого загалу, мають сплатити грошовий внесок, який покриває лише частку реальних витрат, не впливає на неекономічний характер такої діяльності, оскільки це не вважається справжньою платою за надану послугу.
- (170) Відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 22.07.1983 № 31 «Про класифікацію і мережу територій та об'єктів природно-заповідного фонду Української РСР», постанови Кабінету Міністрів України від 12.10.1992 № 584 «Про зміну деяких рішень Уряду України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про природно-заповідний фонд України», Київський зоопарк віднесено до складу об'єктів природно-заповідного фонду державного значення площею 39,5 га.
- (171) Зоопарк є об'єктом природно-заповідного фонду України загальнодержавного значення і охороняється як національне надбання, щодо якого встановлюється особливий режим охорони, відтворення й використання.
- (172) Відповідно до пункту 2.1 розділу 2 Положення про Київський зоологічний парк загально державного значення (далі – Положення), основними завданнями Київського зоопарку, що формують його унікальність, є:
- формування та утримання зоологічних колекцій;
 - збереження та відтворення тварин у стані неволі або напіввільних умовах, першочергово тих, які перебувають під загрозою зникнення, рідкісних, занесених до Червоної книги України й міжнародних Червоних списків;
 - вивчення, узагальнення та впровадження вітчизняного й зарубіжного досвіду утримання та розведення тварин у неволі або в напіввільних умовах;
 - проведення науково-дослідних робіт;
 - проведення навчально-виховної та культурно-освітньої роботи в галузі екології, охорони природи, етиології, зоології мисливського і тваринного господарства;
 - поширення еколого-освітніх знань;
 - здійснення різноманітних форм культурного обслуговування, створення умов для відпочинку та дозвілля населення за збереження сприятливих умов утримання тварин.
- (173) Відповідно до наявної інформації, Київський зоопарк є природоохоронною культурно-освітньою та науково-дослідною установою, що не має на меті отримання прибутку.
- (174) Основним завданнями діяльності Київського зоопарку є здійснення екологічної освітньо-виховної роботи та науково-дослідної діяльності.
- (175) Основними напрямками освітньо-виховної роботи та наукових досліджень зоопарку є:
- популяризація екологічних знань, організації та проведення екологічних акцій, конкурсів, семінарів тощо;
 - утворення гуртків, центрів та об'єднань природоохоронного спрямування;
 - розроблення та впровадження просвітницьких заходів, спрямованих на вивчення конкретних видів (підвидів) тварин;
 - створення бібліотеки, формування фото-, кіно-, відеотек тощо;

- участь в інформаційних компаніях та культурно-масових заходах, із залученням засобів масової інформації;
- розроблення наукових основ утримання, збереження, ветеринарного обслуговування зоологічної колекції зоопарку;
- організація екологічної освітньо-виховної роботи;
- дослідження особливостей біології, поведінки та екології тварин в умовах неволі;
- розроблення наукових основ розведення тварин у зоологічній колекції для збереження генофонду видів, особливо тих, які перебувають під загрозою зникнення, рідкісних, занесених до Червоної книги України і міжнародних Червоної списків.

(176) У колекції Київського зоопарку нараховується 279 видів тварин, із них 33 внесені до Червоної книги України та 209 – до Міжнародної Червоної книги, та налічується більш ніж 1 700 особин.

(177) Отже, реконструкція об'єктів Київського зоологічного парку загальнодержавного значення, що є об'єктом природно-заповідного фонду загальнодержавного значення та єдиним зоологічним парком на території міста Києва, та враховуючи, що, за наявною інформацією, плата за відвідування покриває лише частку витрат на утримання, не спотворює і не може спотворювати економічну конкуренцію, отже, не є державною допомогою відповідно до Закону.

5.1.9 Необхідність дотримання умов

(178) Разом з тим слід зазначити, що:

- підтримка (проведення капітальних ремонтів/реконструкцій тощо) освітніх закладів, закладів охорони здоров'я та спортивних закладів повинна спрямовуватись на надання ними безоплатних послуг та в жодному разі не використовуватись ними для здійснення комерційної діяльності;
- освітні заклади, заклади охорони здоров'я та спортивні заклади мають забезпечити належний розподіл доходів і витрат таким чином, щоб унеможливити використання державної підтримки на надання послуг, на які спрямовується державна допомога, та на надання платних послуг із метою запобігання витрачання бюджетних коштів на здійснення комерційної діяльності;
- використання коштів державної підтримки освітніми закладами, закладами охорони здоров'я та спортивними закладами на здійснення комерційної діяльності може містити ознаки державної допомоги;
- підтримка спрямована на будівництво соціального житла має покривати лише витрати, які пов'язані з будівництвом житла для пільгових категорій громадян, та не спрямовуватись на покриття витрат, пов'язаних з будівництвом інших об'єктів.

5.2. Наявність державної допомоги на рівні виконання функцій замовника

5.2.1 Надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес

(179) Щоб бути класифікованими як послуги, що становлять загальний економічний інтерес, послуги повинні бути адресовані громадянам або бути в інтересах суспільства в цілому та не можуть надаватися на комерційній основі без державної підтримки

(180) Комунальні підприємства здійснюють функції замовника щодо об'єктів соціальної інфраструктури, здійснюють свою діяльність з метою задоволення потреб населення в соціальній, культурній та освітній сфері. Крім того, законодавством України

передбачено зобов'язання органів місцевого самоврядування забезпечувати утримання та ремонт об'єктів соціальної інфраструктури. Таким чином, Комунальні підприємства задовольняють потреби територіальної громади міста Києва в об'єктах соціальної інфраструктури та виконують завдання органу місцевого самоврядування щодо доступності цієї інфраструктури.

- (181) Враховуючи викладене, виконання функцій замовника будівництва/реконструкції об'єктів соціальної інфраструктури є послугами, що становлять загальний економічний інтерес.
- (182) Відповідно до статті 3 Закону дія цього Закону не поширюється на будь-яку підтримку господарської діяльності, пов'язаної, зокрема, з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес, у частині компенсації обґрунтованих витрат на надання таких послуг.
- (183) Компенсація витрат суб'єкта господарювання, пов'язаних із наданням послуг, що становлять ПЗЕІ, не є державною допомогою у значенні статті 107 Договору ЄС, за умови, якщо задовольняються чотири сукупних критерії Altmark:

- *суб'єкт господарювання має чітко визначені зобов'язання надавати громадські послуги (обслуговувати населення).*

Зобов'язання для Комунальних підприємств щодо здійснення функцій замовника чітко визначені відповідними розпорядженнями виконавчого органу КМР (КМДА), якими Комунальні підприємства визначені замовниками робіт, зазначених у цих розпорядженнях щодо відповідних об'єктів. Однак, відповідно до підпункту 2 пункту «а» частини першої статті 31 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належить **виконання або делегування на конкурсній основі** генеральній будівельній організації (підрядній організації) функцій замовника на будівництво, реконструкцію і ремонт житла, інших об'єктів соціальної та виробничої інфраструктури комунальної власності. Таким чином, Комунальні підприємства були визначені замовниками без проведення конкурсу, всупереч вимогам Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», тобто не можуть вважатися належними отримувачами державної допомоги;

- *параметри, на підставі яких обчислюється компенсація, є визначеними заздалегідь об'єктивним і прозорим способом.*

Компенсація витрат на утримання служби замовника визначається відповідно до пункту 5.8.13 ДСТУ Б Д.1.1-1:2013 «Правила визначення вартості будівництва» в обґрунтованому замовником розмірі, але не більше ніж 2,5 % від підсумку графі 7 глав 1-9 зведеного кошторисного розрахунку вартості об'єкту будівництва. При цьому, відповідно до ДСТУ Б Д.1.1-1:2013 зазначений показник не враховує прибутку замовника, що було підтверджено у листі Мінрегіону. Однак, ДСТУ Б Д.1.1-1:2013 «Правила визначення вартості будівництва» містять лише загальне правило, за яким компенсація має не перевищувати 2,5 %, та не містять переліку витрат служби замовника, параметрів для розрахунку компенсації тощо, що не дає можливості стверджувати про обґрунтованість розміру компенсації.

- *компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, яких зазнає суб'єкт господарювання у зв'язку з наданням послуг загального економічного інтересу. Зокрема, компенсація не може перевищувати суму, необхідну для покриття чистої фінансової різниці між понесеними витратами*

та отриманими доходами підприємства при виконанні зобов'язання надавати відповідні громадські послуги загального інтересу, з урахуванням доходу, який залишається в підприємства, та розумного рівня прибутку.

Надавач не надав доказів того, що компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, яких зазнає суб'єкт господарювання у зв'язку з наданням ПЗЕІ щодо кожного конкретного об'єкта будівництва;

- якщо суб'єкт господарювання, який надає послуги, обирається не шляхом проведення конкурентної процедури публічних закупівель, яка б дозволила обрати пропозицію з найнижчою ціною за надання таких послуг, тоді рівень компенсації визначається, ґрунтуючись на аналізі витрат, які є типовими для суб'єкта господарювання, який зміг би надавати такі послуги, з урахуванням відповідного доходу та обґрунтованого прибутку.

Комунальні підприємства не були обрані на конкурсних засадах для здійснення функцій замовника, також відсутня інформація про те, що аналіз витрат було розраховано з урахуванням витрат, які були б понесені типовим суб'єктом господарювання, який зміг би надавати такі послуги.

(184) Отже, Департамент не надав достатніх обґрунтувань того, що компенсація на надання послуг, які становлять загальний економічний інтерес, є обґрунтованою, тобто не перевищує суми, необхідної для покриття чистої фінансової різниці між понесеними при наданні ПЗЕІ витратами та доходами суб'єкта господарювання від надання ПЗЕІ по кожному конкретному об'єкту. Також, відсутній опис заходів щодо уникнення та повернення будь-якої надмірної компенсації.

(185) Враховуючи викладене, чотири сукупних критерії Altmark кумулятивно не дотримано.

(186) Отже, державна підтримка для здійснення заходів щодо компенсації витрат за виконання функцій замовника не може вважатися компенсацією обґрунтованих витрат на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, відповідно до частини другої статті 3 Закону.

5.2.2. Визнання належності заходу підтримки до державної допомоги

5.2.2.1 Надання підтримки суб'єкту господарювання.

(187) Відповідно до Статутів Комунальні підприємства є юридичними особами, мають самостійні баланси, рахунки в установах банків та казначействі, печатки зі своїми повними найменуваннями та ідентифікаційні коди, штампами, бланки. Предметом діяльності Підприємств, зокрема, є виконання функцій замовників з нового будівництва, реконструкції, капітального ремонту та технічного переоснащення об'єктів, здійснення технічного нагляду за виконанням будівельних та ремонтних робіт тощо.

(188) Отже, Комунальні підприємства є суб'єктами господарювання в розумінні Закону.

5.2.2.2 Надання підтримки за рахунок ресурсів держави.

(189) Відповідно до інформації, наданої в Повідомленні, фінансова підтримка Комунальним підприємствам надається відповідно до рішення КМР № 416/6467

від 13.12.2018 «Про бюджет міста Києва на 2019 рік», Програми за рахунок коштів бюджету міста Києва, тобто за рахунок місцевих ресурсів, у розумінні Закону.

5.2.2.3 Спотворення або загроза спотворення економічної конкуренції.

(190) Відповідно до підпункту 2 пункту «а» частини першої статті 31 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належить виконання або делегування на конкурсній основі генеральній будівельній організації (підрядній організації) функцій замовника на будівництво, реконструкцію і ремонт житла, інших об'єктів соціальної та виробничої інфраструктури комунальної власності.

(191) Відповідно до інформації, наданої надавачем, Комунальні підприємства не були обрані на конкурсній основі для виконання функцій замовника з будівництва/реконструкції.

(192) Таким чином, визначення Комунальних підприємств замовниками з будівництва/реконструкції не на конкурсній основі відповідно до підпункту 2 пункту «а» частини першої статті 31 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» спотворює економічну конкуренцію.

5.2.2.4 Створення переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.

(193) За інформацією, отриманою в рамках розгляду справи, Комунальні підприємства отримують кошти за здійснення служби замовника в розмірі до 2,5% від підсумку глав 1–9, графі 8 зведеного кошторисного розрахунку.

(194) За інформацією, отриманою від Мінрегіону, розмір коштів на утримання служби замовника на об'єктах будівництва, що фінансуються із залученням бюджетних коштів, коштів державних і комунальних підприємств, установ та організації, а також кредитів, наданих під державні гарантії, визначається відповідно до пункту 5.8.13 ДСТУ Б Д.1.1-1:2013 «Правила визначення вартості будівництва» в обґрунтованому замовником розмірі, але не більше ніж 2,5 % від підсумку графі 7 глав 1-9 зведеного кошторисного розрахунку вартості об'єкту будівництва. При цьому, зазначений показник не враховує прибутку замовника.

Виконання функцій замовника залежно від етапів здійснення будівництва поділяється на:

- підготовчо-організаційний (оформлення земельної ділянки під будівництво, підготовка та проведення процедури закупівлі з визначення виконавця проектно-вишукувальних робіт та складання договору з проектувальником, складання завдання на проектування, отримання технічних умов та містобудівних умов та обмежень, прийняття актів виконаних проектних робіт та контроль за розробленням проєктної документації тощо);
- здійснення будівельних робіт (проведення процедури закупівлі з визначення виконавців будівельних робіт, технічного нагляду за будівництвом, уточнення обсягів виконаних робіт та проведення взаєморозрахунків; забезпечення об'єктів будівництва матеріалами і устаткуванням поставки замовника тощо);
- прийняття об'єкта будівництва в експлуатацію (здійснення контролю і технічного нагляду за своєчасним виконанням пусконаладжувальних робіт, забезпечення реєстрації декларацій про готовність до експлуатації об'єкта або отримання на підставі акта готовності об'єкта сертифікату, визначення балансової вартості об'єкту тощо).

- (195) До витрат на утримання служби замовника належать витрати на заробітну плату, податки, збори, обов'язкові платежі, що передбачені законодавством, службові відрядження, отримання телекомунікаційних, поштових і кур'єрських послуг, утримання будинків (оренда), комунальні послуги, придбання канцтоварів, технічної, спеціальної літератури, утримання автотранспорту тощо.
- (196) Визначення генеральних (підрядних) організацій на капітальний ремонт закладів освіти Комунальні підприємства здійснюють відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі».
- (197) Більша частина суми, отримана Комунальними підприємствами для реалізації Програми, буде використана для витрат на будівництво/ реконструкцію/ ремонт і буде передана підприємствам, визначеними на конкурсній основі. Тому вартість виконання робіт буде визначено за ринковими цінами. Отже, сума передана підрядним організаціям не створює переваги для Комунальних підприємств.
- (198) З загальної суми лише максимально 2,5 % покриває витрати Комунальних підприємств для виконання функцій замовника.
- (199) Одним зі способів підтвердження відсутності надмірної компенсації може бути проведення конкурсу при визначенні отримувача підтримки, однак конкурс, проведення якого передбачено Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», не був проведений.
- (200) Компенсація витрат за виконання функцій замовника Комунальних підприємств не відповідає критеріям Altmark, надавач не надав достатньої інформації, яка б підтвердила, що компенсація витрат на утримання служби замовника не є надмірною та покриває лише необхідні та обґрунтовані витрати, що напряму пов'язані з будівництвом зазначених об'єктів, а також необхідний рівень компенсації не визначався, ґрунтуючись на аналізі витрат, які є типовими для суб'єкта господарювання, який зміг би надавати такі послуги.
- (201) Отже, у результаті отримання повідомленої підтримки Комунальні підприємства можуть набувати переваг, які недоступні іншим суб'єктам господарювання за звичайних ринкових умов.

5.2.2.5 Віднесення повідомленої державної підтримки до державної допомоги

- (202) Отже, державна підтримка Комунальних підприємств для компенсації витрат на утримання служби замовника, є державною допомогою, у розумінні Закону, оскільки підтримка надається суб'єктам господарювання за рахунок місцевих ресурсів, спрямована на компенсацію витрат отримувачів, і Комунальні підприємства набувають конкурентних переваг, які недоступні іншим суб'єктам господарювання за звичайних ринкових умов.

5.2.3 Оцінка допустимості державної допомоги

- (203) Якщо критеріїв Altmark не дотримано, для проведення відповідної оцінки застосовуються положення Рішення Європейської комісії від 20.12.2011 та Рамкове повідомлення щодо ПЗЕІ.

(204) Відповідно до Рішення Європейської комісії від 20.12.2011, Рамкового повідомлення щодо ПЗЕІ відповідальність за надання ПЗЕІ покладається на виконавців таких послуг відповідним актом, яким встановлено, зокрема:

- *зміст та тривалість зобов'язань щодо надання ПЗЕІ (тривалість визначається виходячи з об'єктивних критеріїв, зокрема періоду амортизації основних засобів, необхідних для надання ПЗЕІ);*

- *суб'єкт(и) господарювання та, де це можливо, відповідна територія;*

Відповідними розпорядженнями виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), Комунальні підприємства визначені замовниками будівництва/реконструкції об'єктів, встановлено зміст зобов'язання щодо надання ПЗЕІ, тривалість та територію, на якій надається ПЗЕІ. Проте, відповідно до підпункту 2 пункту «а» частини першої статті 31 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належить **виконання або делегування на конкурсній основі** генеральній будівельній організації (підрядній організації) **функцій замовника на будівництво, реконструкцію і ремонт житла, інших об'єктів соціальної та виробничої інфраструктури комунальної власності. Таким чином, Комунальні підприємства були визначені замовниками, без проведення конкурсу, всупереч вимогам Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», тобто Комунальні підприємства не можуть вважатися належними отримувачами державної допомоги;**

- *характер будь-яких спеціальних чи ексклюзивних прав, що надаються суб'єкту(ам) господарювання;*

Відповідні розпорядження, якими Комунальні підприємства визначені замовниками об'єктів, не містять опису будь-яких спеціальних чи ексклюзивних прав, що надаються суб'єкту(ам) господарювання;

- *опис механізму компенсації та параметрів для розрахунку, контролю та перегляду компенсації (сума компенсації не повинна перевищувати суму, необхідну для покриття чистих витрат (чистої фінансової різниці) між понесеними при наданні ПЗЕІ витратами та доходами суб'єкта господарювання від надання ПЗЕІ, з урахуванням розумного рівня прибутку. Чисту вартість можна розрахувати як різницю між витратами на надання ПЗЕІ та доходами від їх надання. До витрат, які необхідно враховувати, належать усі витрати, необхідні для надання ПЗЕІ; якщо діяльність суб'єкта господарювання обмежується наданням ПЗЕІ, усі його витрати можуть бути враховані; якщо суб'єкт господарювання також надає інші послуги, необхідно враховувати тільки ті витрати, які пов'язані з наданням ПЗЕІ (у такому випадку необхідне використання параметрів для розподілу витрат і доходів); витрати, пов'язані з інвестиціями, можуть бути взяті до уваги, якщо це необхідно для функціонування послуги загального економічного інтересу);*

Компенсація розраховується відповідно до ДСТУ Б Д.1.1-1:2013 «Правила визначення вартості будівництва» в обґрунтованому замовником розмірі, але не більше ніж 2,5 % від підсумку графі 7 глав 1-9 зведеного кошторисного розрахунку вартості об'єкту будівництва. Однак, ДСТУ Б Д.1.1-1:2013 «Правила визначення вартості будівництва» містять лише загальне правило, за яким компенсація має не перевищувати 2,5 %, та не містять переліку витрат служби замовника, параметрів для розрахунку компенсації тощо, що не дає можливості стверджувати про обґрунтованість розміру компенсації. Крім того, відсутні обґрунтування та докази від надавача того, що сума компенсації не перевищує суму, необхідну для покриття чистих витрат (чистої фінансової різниці) між понесеними при наданні ПЗЕІ

витратами та доходами від надання ПЗЕІ та покриває лише необхідні та обґрунтовані витрати, що на пряму пов'язані з будівництвом зазначених об'єктів;

- опис заходів щодо уникнення та повернення будь-якої надмірної компенсації (відповідний орган повинен забезпечувати, щоб компенсація за надання ПЗЕІ відповідала встановленим вище умовам; у разі отримання надмірної компенсації, така компенсація повинна бути повернена, а параметри для розрахунку компенсації повинні бути оновлені на майбутнє. Для контролю за надмірною компенсацією повинні проводитись регулярні перевірки, принаймні кожні три роки протягом виконання зобов'язань).

Надавач не надав опису заходів щодо уникнення та повернення будь-якої надмірної компенсації (відсутній механізм забезпечення того, щоб компенсація за надання ПЗЕІ відповідала встановленим вище умовам (зокрема, що сума компенсації не перевищує суми, необхідну для покриття чистих витрат (чистої фінансової різниці) між понесеними при наданні ПЗЕІ витратами та сумою компенсації), а в разі отримання надмірної компенсації – повернення такої компенсації; у разі отримання надмірної компенсації параметри для розрахунку компенсації повинні бути оновлені на майбутнє.

- (205) Враховуючи викладене, положення Рішення Європейської комісії від 20.12.2011 та Рамкового повідомлення щодо ПЗЕІ не дотримано, у зв'язку із чим надання компенсації витрат служби замовника Комунальних підприємств може призвести до надання Комунальним підприємствам необґрунтованого розміру витрат на здійснення господарської діяльності.
- (206) Таким чином, підтримка Комунальних підприємств що надається відповідно до рішення КМР № 416/6467 від 13.12.2018 «Про бюджет міста Києва на 2019 рік», Програми, для здійснення функцій замовника, **є державною допомогою, недопустимою для конкуренції відповідно до частини першої статті 2 Закону.**
- (207) Повідомлена державна допомога надається на підставі рішення КМР № 416/6467 від 13.12.2018 «Про бюджет міста Києва на 2019 рік», Програми, датою початку підтримки зазначено 01.01.2019.
- (208) Отже, з урахуванням пункту 8 частини першої статті 1 Закону, державна допомога, що надається Комунальним підприємствам на підставі рішення КМР № 416/6467 від 13.12.2018 «Про бюджет міста Києва на 2019 рік», Програми для здійснення функцій замовника, **є незаконною державною допомогою та підлягає поверненню.**
- (209) Повернення незаконної державної допомоги, недопустимої для конкуренції, здійснюється відповідно до Порядку повернення незаконної державної допомоги, недопустимої для конкуренції, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 04.07.2017 № 468.
- (210) Наведені в цьому рішенні обґрунтування та висновки застосовуються виключно для цілей застосування положень Закону та не охоплюють правовідносин, що регулюються Законом України «Про захист економічної конкуренції».
- (211) На подання з попередніми висновками від 05.09.2019 № 500-26.15/29-19-ДД/395-спр (далі – Подання) Департамент листом від 16.09.2019 № 056/95-6069 (вх. № 5-01/10673 від 17.09.2019), від 16.09.2019 № 056/95-6069/1 (вх. № 5-01/10723 від 18.09.2019), від 23.09.2019 № 056/95-6069/3 (вх. № 5-01/10936 від 23.09.2019) надав зауваження та

заперечення комунальних підприємств по суті порушених питань. Щодо питання непроведення конкурсу для делегування функцій замовника КП «Житлоінвестбуд-УКБ» у своїх запереченнях зазначає: «виконавчий орган Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) реалізує надані статтею 31 Закону України «Про місцеве самоврядування» повноваження у галузі будівництва не шляхом делегування своїх повноважень генеральній будівельній організації, а шляхом виконання функцій замовника самостійно через підпорядковані комунальні підприємства залежно від мети та специфіки діяльності». Ця ж позиція наведена у листі КП «Спецжитлофонд», у якому зазначено: «взаємовідносини між комунальними підприємствами, які визначені замовниками та виконавчим органом Київської міської ради (Київською міською державною адміністрацією) оформлено відповідними розпорядженнями, як з юридичними особами, заснованими на комунальній власності територіальної громади міста Києва, шляхом зобов'язання їх виконувати функції замовника будівництва/реконструкції об'єкта соціальної та виробничої інфраструктури комунальної власності від імені виконавчого органу міської ради». Крім того за позицією Департаменту: «КМДА, є повноважним органом, до компетенції якого належить вирішення питання щодо виконання функцій замовника на будівництва, реконструкцію, капітальний ремонт об'єктів комунальної власності, шляхом надання цих функцій профільним комунальним підприємствам».

- (212) Зазначене не може бути взяте до уваги, оскільки не ґрунтується на чинному законодавстві. Виходячи з норм Господарського кодексу України, а також Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», комунальні підприємства і орган місцевого самоврядування є окремими суб'єктами, не зважаючи на відносини підпорядкованості. Так, статтею 78 Господарського кодексу України встановлено, що комунальне унітарне підприємство утворюється компетентним органом місцевого самоврядування в розпорядчому порядку на базі відокремленої частини комунальної власності і входить до сфери його управління, орган, до сфери управління якого входить комунальне унітарне підприємство, є представником власника - відповідної територіальної громади і виконує його функції у межах, визначених цим Кодексом та іншими законодавчими актами; майно комунального унітарного підприємства перебуває у комунальній власності і закріплюється за таким підприємством на праві господарського відання (комунальне комерційне підприємство) або на праві оперативного управління (комунальне некомерційне підприємство); комунальне унітарне підприємство не несе відповідальності за зобов'язаннями власника та органу місцевого самоврядування, до сфери управління якого воно входить.
- (213) Відповідно до статті 136 Господарського кодексу України право господарського відання є речовим правом суб'єкта підприємництва, який володіє, користується і розпоряджається майном, закріпленим за ним власником (уповноваженим ним органом), з обмеженням правомочності розпорядження щодо окремих видів майна за згодою власника у випадках, передбачених цим Кодексом та іншими законами, власник майна, закріпленого на праві господарського відання за суб'єктом підприємництва, здійснює контроль за використанням та збереженням належного йому майна безпосередньо або через уповноважений ним орган, не втручаючись в оперативно-господарську діяльність підприємства, щодо захисту права господарського відання застосовуються положення закону, встановлені для захисту права власності, суб'єкт підприємництва, який здійснює господарську діяльність на основі права господарського відання, має право на захист своїх майнових прав також від власника.
- (214) Таким чином, ототожнення органу місцевого самоврядування, який є органом влади, та комунального унітарного підприємства, що належить до сфери управління такого

органу, яке є окремим суб'єктом права, що самостійно здійснює оперативно-господарську діяльність та несе самостійну відповідальність за її результати, є безпідставним.

- (215) Отже, відносини підпорядкованості та підконтрольності між комунальними підприємствами та виконавчим органом КМР (КМДА) не звільняють останнього від обов'язку проводити конкурс, у разі встановлення Законом такої необхідності (підпункт 2 пункту «а» частина перша статті 31 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні». Комітет звертався з листами до Мінрегіону, зокрема з питанням, чи передбачає порядок організації (підпункт 1 пункту «а» частини першої статті 31 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні») саме визначення відповідного підприємства, зокрема, відповідним розпорядчим актом, а не безпосереднє здійснення зазначених повноважень виконавчими органами сільських, селищних, міських рад. Мінрегіон не підтвердив правильності порядку організації будівництва, реконструкції і ремонту відповідних об'єктів шляхом визначення відповідного підприємства у відповідному розпорядчому акті, однак зазначив, що до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належить виконання або делегування на конкурсній основі генеральній будівельній організації (підрядній організації) функцій замовника.
- (216) Також у листах комунальних підприємств зазначено, що компенсація за виконання функцій замовника є обґрунтованою та не допускається перевищення фактично понесених витрат за виконання функцій замовника над визначеним розміром коштів на утримання служби замовника. Зокрема у листі КП «Інженерний центр» зазначено: «недопущення перевищення витрат за виконання функцій замовника розміру коштів на утримання служби замовника забезпечується самим механізмом оплати утримання служби замовника, який полягає у тому, що оплата утримання служби замовника здійснюється виключно після оплати будівельним організаціям фактично виконаних робіт і у відповідних розмірах за окремими розрахунками. Таким чином, розмір оплати по утриманню служби замовника прямо **залежить від обсягу виконаних робіт по об'єкту**».
- (217) Проте у листах комунальних підприємств відсутні належні докази того, що компенсація не перевищує фактично необхідний розмір витрат та покриває лише обґрунтовані витрати. Крім того, було зазначено, що оплата по утриманню служби замовника прямо **залежить від обсягу виконаних робіт по об'єкту, а не від фактично понесених витрат служби замовника**.
- (218) Крім того, листом від 23.09.2019 № 056/95-6069/3 (вх. № 5-01/10936 від 23.09.2019) Департамент надав додаткові пояснення, зокрема: «Зазначені підприємства здійснюють господарську діяльність, пов'язану з інвестуванням в об'єкти міської інфраструктури із застосуванням процедур публічних закупівель». Зазначене не може бути взяте до уваги, оскільки, незважаючи на те, що підрядні організації обираються через процедуру публічних закупівель, самі Комунальні підприємства-замовники, були визначені без проведення відповідної процедури. Таким чином, виключення передбачене пунктом 2 частини другої статті 3 Закону, на цей випадок не поширюється.
- (219) Разом з тим, за інформацією, отриманою з веб-порталу Prozorro, функції замовника, зокрема, в місті Києві, виконуються районними в місті Києві державними адміністраціями через свої структурні підрозділи без делегування їх комунальним підприємствам. Так, наприклад, замовниками капітальних ремонтів навчальних закладів є відповідні відділи освіти у районних в місті Києві державних адміністраціях.

Враховуючи викладене, керуючись статтею 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 8 і 11 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та пунктом 8 розділу VI Порядку розгляду справ про державну допомогу суб'єктам господарювання, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 12 квітня 2016 року № 8-рп, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 06 травня 2016 року за № 686/28816, та Порядком повернення незаконної державної допомоги, недопустимої для конкуренції, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 4 липня 2017 року № 468, Антимонопольний комітет України

ПОСТАНОВИВ:

1. Визнати, що підтримка яка надається відповідно до рішення Київської міської ради від 13.12.2018 № 416/6467 «Про бюджет міста Києва на 2019 рік», Програми економічного і соціального розвитку міста Києва на 2018 – 2020 роки, затвердженої рішенням Київської міської ради від 21.12.2017 № 1042/4049, рішення Київської міської ради від 13.12.2018 № 415/6466 «Про внесення змін до Програми економічного і соціального розвитку міста Києва на 2018 – 2020 роки, затвердженої рішенням Київської міської ради від 21.12.2017 № 1042/4049», що буде перерахована підрядним організаціям, які визначаються за тендером відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі», для проведення капітальних ремонтів/ реконструкції/ будівництва закладів освіти, закладів охорони здоров'я, об'єктів благоустрою, житлових будинків з об'єктами соціальної сфери, інженерних мереж, адміністративних будівель, об'єктів спортивної інфраструктури та Київського зоологічного парку **не є державною допомогою** відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання». Пункт 178 цього рішення є обов'язковим для виконання.

2. Визнати, що підтримка яка надається відповідно до рішення Київської міської ради від 13.12.2018 № 416/6467 «Про бюджет міста Києва на 2019 рік», Програми економічного і соціального розвитку міста Києва на 2018 – 2020 роки, затвердженої рішенням Київської міської ради від 21.12.2017 № 1042/4049, рішення Київської міської ради від 13.12.2018 № 415/6466 «Про внесення змін до Програми економічного і соціального розвитку міста Києва на 2018 – 2020 роки, затвердженої рішенням Київської міської ради від 21.12.2017 № 1042/4049», комунальному підприємству з утримання та експлуатації житлового фонду спеціального призначення «Спецжитлофонд», комунальному підприємству з питань будівництва житлових будинків «Житлоінвестбуд-УКБ», комунальному підприємству «Інженерний центр», комунальному підприємству з експлуатації і ремонту житлового фонду «Житло-сервіс», для здійснення функцій замовника, **є державною допомогою** відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

3. Визнати, що державна допомога яка надається відповідно до рішення Київської міської ради від 13.12.2018 № 416/6467 «Про бюджет міста Києва на 2019 рік», Програми економічного і соціального розвитку міста Києва на 2018 – 2020 роки, затвердженої рішенням Київської міської ради від 21.12.2017 № 1042/4049, рішення Київської міської ради від 13.12.2018 № 415/6466 «Про внесення змін до Програми економічного і соціального розвитку міста Києва на 2018 – 2020 роки, затвердженої рішенням Київської міської ради від 21.12.2017 № 1042/4049», комунальному підприємству з утримання та експлуатації житлового фонду спеціального призначення «Спецжитлофонд», комунальному підприємству з питань будівництва житлових будинків «Житлоінвестбуд-УКБ», комунальному підприємству «Інженерний центр», комунальному підприємству з експлуатації і ремонту житлового фонду «Житло-сервіс», для здійснення функцій

замовника, є державною допомогою, недопустимою для конкуренції відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

4. Припинити надання незаконної державної допомоги, яка надається комунальному підприємству з утримання та експлуатації житлового фонду спеціального призначення «Спецжитлофонд», комунальному підприємству з питань будівництва житлових будинків «Житлоінвестбуд-УКБ», комунальному підприємству «Інженерний центр», комунальному підприємству з експлуатації і ремонту житлового фонду «Житло-сервіс» для здійснення функцій замовника, відповідно до рішення Київської міської ради від 13.12.2018 № 416/6467 «Про бюджет міста Києва на 2019 рік», Програми економічного і соціального розвитку міста Києва на 2018 – 2020 роки, затвердженої рішенням Київської міської ради від 21.12.2017 № 1042/4049, рішення Київської міської ради від 13.12.2018 № 415/6466 «Про внесення змін до Програми економічного і соціального розвитку міста Києва на 2018 – 2020 роки», затвердженої рішенням Київської міської ради від 21.12.2017 № 1042/4049».

5. Надавач підтримки зобов'язаний проінформувати Антимонопольний комітет України про припинення надання незаконної державної допомоги протягом двох місяців з дати офіційного оприлюднення цього рішення.

6. Повернути незаконну державну допомогу, визнану недопустимою для конкуренції.

6.1. Департаменту будівництва та житлового забезпечення виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації):

- у двомісячний строк з дати офіційного оприлюднення цього рішення забезпечити виконання заходів щодо повернення незаконної державної допомоги, визнаної недопустимою для конкуренції цим рішенням, в обсязі, наданому на дату офіційного оприлюднення цього рішення;

- негайно після офіційного оприлюднення цього рішення розпочати його виконання;

- ужити в межах повноважень, визначених законом, вичерпних та ефективних заходів для забезпечення повернення незаконної державної допомоги комунальним підприємством з утримання та експлуатації житлового фонду спеціального призначення «Спецжитлофонд», комунальним підприємством з питань будівництва житлових будинків «Житлоінвестбуд-УКБ», комунальним підприємством «Інженерний центр», комунальним підприємством з експлуатації і ремонту житлового фонду «Житло-сервіс»;

- у разі порушення провадження у справі про банкрутство комунального підприємства з утримання та експлуатації житлового фонду спеціального призначення «Спецжитлофонд», комунального підприємства з питань будівництва житлових будинків «Житлоінвестбуд-УКБ», комунального підприємства «Інженерний центр», комунального підприємства з експлуатації і ремонту житлового фонду «Житло-сервіс» Департамент будівництва та житлового забезпечення виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) зобов'язаний вступити до судового процесу та вчинити інші відповідні дії, передбачені законодавством, щодо відновлення платоспроможності боржника, у тому числі подати відповідні вимоги кредиторів про повернення незаконної державної допомоги;

- не пізніше останнього дня двомісячного строку з дати офіційного оприлюднення цього рішення повідомити Антимонопольному комітету України про вжиті Департаментом будівництва та житлового забезпечення виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), комунальним підприємством з утримання та експлуатації житлового фонду спеціального призначення «Спецжитлофонд», комунальним підприємством з питань будівництва житлових будинків «Житлоінвестбуд-УКБ», комунальним підприємством «Інженерний центр», комунальним підприємством з

експлуатації і ремонту житлового фонду «Житло-сервіс», заходи з повернення незаконної державної допомоги та надати відповідне документальне підтвердження;

- забезпечити повернення незаконної державної допомоги комунальним підприємством з утримання та експлуатації житлового фонду спеціального призначення «Спецжитлофонд», комунальним підприємством з питань будівництва житлових будинків «Житлоінвестбуд-УКБ», комунальним підприємством «Інженерний центр», комунальним підприємством з експлуатації і ремонту житлового фонду «Житло-сервіс» не пізніше останнього дня шестимісячного строку з дати офіційного оприлюднення цього рішення;
- у разі наявності підстав, які унеможливають (перешкоджають) виконання (виконання) цього рішення, надати письмові пояснення щодо наявності перешкод для виконання цього рішення не пізніше двох днів з моменту виявлення таких обставин; надання таких пояснень не звільняє від обов'язку виконати це рішення у повному обсязі;
- надати належні докази виконання цього рішення.

6.2. Комунальному підприємству з утримання та експлуатації житлового фонду спеціального призначення «Спецжитлофонд», комунальному підприємству з питань будівництва житлових будинків «Житлоінвестбуд-УКБ», комунальному підприємству «Інженерний центр», комунальному підприємству з експлуатації і ремонту житлового фонду «Житло-сервіс» не пізніше останнього дня шестимісячного строку з дати офіційного оприлюднення цього рішення:

- повернути незаконну державну допомогу, визнану недопустимою для конкуренції, в обсязі наданому на дату офіційного оприлюднення цього рішення, шляхом перерахування у дохід загального фонду бюджету міста Кисва;
- вчинити дії, передбачені заходами Департаменту будівництва та житлового забезпечення виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), для забезпечення повернення незаконної державної допомоги;
- інформувати Департамент будівництва та житлового забезпечення виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) та Антимонопольний комітет України про виконання цього рішення;
- надати Департаменту будівництва та житлового забезпечення виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) та Антимонопольному комітету України докази виконання цього рішення з поданням засвідчених в установленому порядку копій документів, які підтверджують його виконання.

Відповідно до частини десятої статті 11 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» Антимонопольний комітет України може відкликати прийняте ним рішення, якщо воно прийнято на підставі недостовірної інформації, що призвело до прийняття необґрунтованого рішення, та прийняти нове рішення у порядку, встановленому цією статтею.

Голова Комітету

Ю. ТЕРЕНТЬСВ